John Steinbeck

A gyöngy

John Steinbeck

A gyöngy

AUKTOR KÖNYVKIADÓ
BUDAPEST

A mű eredeti címe:
The Pearl

Fordította:
Oros Paulina

A borítótervet Bartos Ildikó rajzának felhasználásával
Tordas György
készítette

Szerkesztette:
L. Jeszenszky Ágnes

ISBN 963 7780 69 6

Tartalom

A városban a nagy gyöngyről mesélnek. Arról, ahogy megtalálták, és arról, ahogy elvesztették, Kinóról mesélnek, a halászról, és a feleségéről, Juanáról meg a gyermekükről, Coyotitóról.

Annyiszor mesélték már el ezt a történetet, hogy szinte beleivódott az emberek emlékezetébe. És mint minden újra és újra elmesélt történetben, amely az emberek lelkéből fakad, ebben is csak a jó és a rossz, csak a fekete és a fehér, csak a tiszta és a gonosz dolgok történnek meg.

Lehet, hogy ez a mese példabeszéd, amit mindenki a maga módján értelmez, amiben mindenki a saját életét látja. A városban mindenesetre arról mesélnek, hogy...

I.

Sötét volt még, amikor Kino felébredt. A csillagok ragyogtak, de a nappal fénye már halovány csíkot festett a keleti égbolt aljára. A kakasok kukorékolni kezdtek. A korán kelő disznók gyökerek és gallyak között turkáltak, fáradhatatlanul kutatva valami ehető után. A rőzsekunyhón kívül, a bozótosban, apró madarak csapata csivitelt, és izgatottan csapkodott a szárnyával.

Kino kinyitotta a szemét, először az ajtót jelentő világos négyszögre nézett, majd Coyotito függőágyára. Végül tekintetét a felesége felé fordította. Juana mellette feküdt a matracon. Nagy, kék kendője betakarta az orrát, befedte a felsőtestét, leért egészen a veséjéig. Az asszony szeme nyitva volt. Kino még egyszer sem látta csukva a felesége szemét. Juana sötét szeme csillagként ragyogott. A férjét nézte, mint mindig, amikor az felébredt.

Kino hallotta a korai hullámok csobbanását a parton. Ez nagyon jó volt. Becsukta a szemét, és figyelte a víz zenéjét. Talán csak ő tett így, talán az egész népe így tett. A nép valaha sok dalt írt, mindent megénekeltek, amit láttak vagy gondoltak, vagy amit hallottak. Ez már nagyon régen történt. A dalok fennmaradtak, Kino ismerte őket, de új dal nem született. Ez nem jelenti azt, hogy az embereknek nem lett volna saját daluk. Kino fejében is szólt egy dal. Tiszta és lágy dallam. Ha szavakba tudná önteni, akkor A Család Dalának hívná.

A takaró befedte az orrát, hogy megvédje a nyirkos levegőtől. Halk suhogást hallott maga mellett, a tekintete odavetődött. Juana emelkedett fel, csaknem hangtalanul mozgott. Mezítláb volt, a talpán megkeményedett a bőr. Coyotito függőágyához ment, lehajolt, és megnyugtató szavakat mormolt az alvó csecsemőnek. Coyotito felnézett egy pillanatra, majd becsukta a szemét, és újra elaludt.

Juana a tűzhelyhez, ment, kiemelt egy darab szenet a hamu alól, addig fújta, amíg izzani nem kezdett, és közben apró rőzsedarabokat dobott rá.

Kino most felkelt és beburkolódzott a takarójába. Belebújt a szandáljába, és kiment, hogy nézze a hajnalt.

Az ajtón kívül leguggolt, és a takaró végét a térdére húzta. Látta az Öböl felől érkező felhők foltjait, szinte lángoltak a magasban. Egy kecske ment oda hozzá, megszaglászta, és rámeredt hideg, sárga szemével. Bent Juana tüze lángra lobbant, a fénye átütött a rőzsekunyhó nyílásain, és egy négyszögletes, fénylő foltot rajzolt az ajtón kívülre. Egy megkésett éjjeli lepke vadul berepült, a tüzet kereste. A Család Dala most Kino mögött szólt. A dal ütemét az őrlőkövek zaja adta, ahogy Juana a kukoricát készítette elő a reggeli

lepényhez.

A hajnal gyorsan közeledett, egy ecsetvonás, aztán felizzott a parázs, majd szétáradt a fénysugár, és végül kitört a tűz, amint a nap az Öböl fölé emelkedett. Kino lenézett, hogy védje a szemét a vakító fénytől. Hallotta a sülő kukoricalepény pattogását, és érezte erős illatát. A padlón hangyák szorgoskodtak. Nagyok, feketék, fényes testtel és apró, fürge szürkehangyák. Kino Isten pártatlanságával figyelte, hogyan próbál kétségbeesetten menekülni egy szürkehangya a homokcsapdából, amit egy oroszlánhangya ásott. Egy sovány, félénk kutya jött közelebb, Kino lágy szavára összekuporodott. A farkát szinte rátekerte a lábaira, és az állát finoman ráhelyezte. Fekete kutya volt, sárgás foltokkal a szemöldöke helyén. Ez a reggel is olyan volt, mint a többi, de valahogy mégis tökéletesebb.

Kino hallotta a kötél nyikorgását, amikor Juana kivette Coyotitót a függőágyból, tisztába tette, és a kendőjébe kötve a mellére helyezte. Kinónak nem kellett odanéznie, mégis látta mindezt. Juana lágyan egy ősi dalt énekelt, amely csak három hangjegyből állt, és mégis a dallamok végtelen variációját adta. Ez is A Család Dala része volt. Mint minden. Néha oly fájdalmasan szólt, hogy összeszorult tőle a torok. A biztonságról szólt, a melegségről, mindenről szólt.

A sövénykerítésen túl rőzseházak álltak, füst szállt föl mindegyikből, hallatszott a készülő reggeli hangja. De azok más dalok voltak, a disznók más disznók voltak, és az asszonyok nem Juanák voltak. Kino fiatal volt, és erős, fekete haja barna homlokába hullott. Élénk tekintetéből melegség és szenvedély áradt, a bajsza vékony volt és tömött. Lehúzta a takarót az orráról, a levegő már nem volt nehéz és hideg, a nap sárga fénye a kunyhóra vetődött. A rőzsekerítés mellett két kakas illegette magát, támadást színleltek, kiterjesztették a szárnyaikat, a nyakukon felborzolódott a toll. Nehézkesen mozogtak, nem voltak már harcias ifjoncok. Kino egy darabig figyelte őket, aztán a pillantása egy csapat vadgalambra tévedt, megcsillantak a fényben, amint a hegyek felé tartottak. A világ felébredt. Kino felemelkedett, és bement a rőzsekunyhóba.

Amint belépett az ajtón, Juana felállt az izzó tűz mellől. Visszatette Coyotitót a függőágyba. Aztán megfésülte fekete haját, két copfba fonta, és a végét széles, zöld szalaggal kötötte össze. Kino lekuporodott a tűz mellé, összetekert egy forró kukoricalepényt, belemártotta a szószba, és megette. Ivott hozzá egy kevés agávébort, és kész volt a reggelivel. Ez volt az egyetlen reggeli, amit ismert, leszámítva az ünnepnapokat és egy hihetetlen fiestát, amikor a sütemények majdnem megölték. Amint Kino befejezte az evést, Juana visszajött a tűzhöz, és megreggelizett. Csak egyszer szólaltak meg, de mi szükség is van a beszédre, ha az csak megszokásból történik. Kino megelégedetten sóhajtott, ennyi volt a beszélgetés.

A nap melegítette a rőzsekunyhót, fénye hosszú csíkokban tört át a réseken. Az egyik csík éppen Coyotito függőágyára esett, meg az ágyat tartó kötélre.

Egy apró mozdulat vonzotta oda a tekintetüket. Kino és Juana megmerevedtek. A gyermek ágyát a tetőt tartó oszlophoz erősítő kötél végén egy skorpió haladt lassan. Fullánkos farka egyenesen hátrafelé meredt. Elég egy pillanat, hogy felrántsa.

Kino lélegzete sípolt az orrlyukán át, kinyitotta a száját, hogy ne hallatsszon annyira. Aztán már nem látszott olyan rémültnek, és a teste sem volt olyan merev. Agyában új dallam csendült fel. Az Ördög Dala, az ellenség, a család minden ellenfelének a zenéje. Vad, titkos és veszélyes dallam. A háttérben panaszosan kiáltott A Család Dala.

A skorpió finoman mozgott lefelé a kötélen az ágy irányába. Juana magában egy ősi varázsszót ismételgetett, ami az ilyen gonosz ellen véd. Ráadásul összeszorított fogai között elmotyogott egy Üdvözlégyet. Kino viszont megmozdult. A teste csendben átsiklott a szobán. Hangtalanul és simán. A kezét a teste elé tartotta, a tenyere lefelé nézett, a szemét a skorpióra függesztette. Coyotito a függőágyban nevetett, és kinyújtotta kezét a skorpió felé. Az állat veszélyt érzékelt. Amikor Kino szinte már elérte, megállt, a farkát gyors rántással előremerevítette a háta fölé, a görbe fullánk ragyogott a végén.

Kino teljes csöndben, mozdulatlanul állt. Hallotta, amint Juana ismét az ősi varázsszót suttogja, és hallotta az ellenség ördögi zenéjét, nem tudott mozdulni, amíg a skorpió meg nem mozdult. Az megérezte a közeledő veszélyt. Kino keze nagyon lassan és nagyon finoman moccant. A fullánkos farok felfelé rándult. És ebben a pillanatban a nevető Coyotito megrázta a kötelet, és a skorpió lezuhant.

Kino keze előrelendült, hogy elkapja, de a skorpió leesett az ujjai mellett, rá a csecsemő vállára, és szúrt. Aztán Kino vicsorogva elkapta, fogta az ujjaival, és péppé dörzsölte. Ledobta a földre, és az öklével a talajba döngölte. Coyotito felsikoltott a fájdalomtól. De Kino csak ütötte és verte az ellenséget, amíg apró darabokra nem tört, és csak egy nedves folt maradt belőle a porban. A férfi a fogát vicsorgatta, düh lobogott a szemében, és Az Ellenség Dala harsogott a fülében.

Juana már a karjában tartotta a gyermeket. Megtalálta a szúrás helyét, körülötte terjedni kezdett a vörösség. Rászorította az ajkát, és erőteljesen szívni kezdte, majd kiköpött, ismét szívott és köpött, miközben Coyotito hangosan sírt.

Kino tehetetlenül álldogált. Csak útban volt.

A gyermek sikoltása előcsalogatta a szomszédokat. Kitódultak a rőzsekunyhókból. Kino bátyja, Juan Tomás és kövér felesége, Apolonia, meg négy gyermekük az ajtóba gyűltek, eltorlaszolva a

bejáratot, míg mögöttük a többiek próbáltak benézni. Egy kisfiú átmászott a lábak között, hogy jobban lásson. Akik elöl álltak, továbbadták a történteket a hátrább állóknak:

- Skorpió szúrta meg a gyermeket.

Juana egy pillanatra abbahagyta a szúrás helyének a szívását. Az apró lyuk kicsit megnagyobbodott, és a széle elfehéredett, de a vörös duzzanat továbbterjedt. Ezek az emberek mind ismerték a skorpiót. Egy felnőtt nagyon beteg lehet a szúrásától, egy csecsemőt azonban könnyen megölhet a méreg. Először jön a duzzanat és a láz, bedagad a torok, aztán jönnek a gyomorgörcsök. És Coyotito meghalhat, ha túl sok méreg jutott a szervezetébe. Az égető fájdalom elmúlt, és Coyotito sírása nyöszörgéssé csendesült.

Kino gyakran csodálta, micsoda erő van törékeny feleségében. Engedelmes és tisztelettudó volt, vidám és türelmes. Most is hang nélkül osztozott a gyermek fájdalmában. Szinte Kinónál is jobban bírta a fáradtságot és az éhséget. A csónakban olyan volt, mint egy erős férfi. És most a legmeglepőbb dolgot mondta:

- Az orvos! - szólt. - Menj el az orvosért!

A szavakat továbbadták a szomszédok között, akik szorosan összeverődve álltak a sövény mögötti kis udvaron. Megismételték:

- Juana az orvost akarja!

Csodálatos dolog, emlékezetes dolog az orvost akarni. De hogy el is jöjjön, az már rendkívüli dolog lenne. Az orvos soha nem jött a rőzsekunyhók közé. Miért is jött volna, amikor éppen elég dolga akadt a város fehérre meszelt kőházaiban lakó gazdag emberekkel.

- Nem fog eljönni - mondták az udvaron.

- Nem fog eljönni - mondták az ajtóban, és a gondolat beköltözött Kino fejébe.

- Az orvos nem fog eljönni - mondta Juanának.

Az asszony felnézett a férfira, a szeme olyan hideg volt, mint egy ragadozóé. Juana első gyermekéről volt szó. Ez a gyermek jelentette Juana számára az egész világot. Kino érzékelte az asszony eltökéltségét, és A Család Dala acélos hangon szólt.

- Akkor mi megyünk el hozzá - mondta Juana, és a kezével elrendezte sötétkék kendőjét a feje körül, egyik végét összehurkolva, hogy tartsa a nyögdécselő csecsemőt, a kendő másik végével betakarva a gyermek szemét, hogy védje a fénytől. Az ajtóban álló emberek hátranyomakodtak és átengedték. Kino követte. Kimentek a kapun, a kitaposott ösvényre, és a szomszédok követték őket.

Az ügy a közösség ügyévé vált. A menet gyorsan és nesztelenül haladt a város központja felé. Elöl Juana és Kino, mögöttük Juan Tomás és Apolonia, az asszony hatalmas hasa rázkódott, ahogy bőszen menetelt, aztán az összes szomszéd, gyermekeik szaporán lépkedtek kétoldalt. A nap elébük vetítette sötét árnyékukat, és így a

saját árnyékukon gyalogoltak.

Elértek a rőzsekunyhók végéhez, oda, ahol a kőházak sora kezdődött. A városhoz, kívül durva falakkal és belül hűvös kertekkel, ahol kis vizek csörgedeztek, és a bougainvillea bíbor, téglavörös és fehér színekkel hálózta be a falakat. Hallottak a titkos kertről, a kalitkába zárt madarak énekéről, és hallották, amint a hűsítő víz ráfröccsen a forró kockakőre. A menet áthaladt a vakító téren és a templom előtt. Egyre többen csatlakoztak, a szélén halkan tájékoztatták a siető újonnan érkezőket. A csecsemőt megcsípte egy skorpió, és az apja meg az anyja az orvoshoz viszik.

És az újonnan jöttek, különösen a koldusok a templom elől, akik nagyon értettek a pénzügyi kérdésekhez, gyorsan megszemlélték Juana öreg, kék szoknyáját. Látták a szakadásokat a kendőjén, megtekintették a zöld szalagot a hajában, megbecsülték Kino takarójának a korát, látták agyonmosott ruháját, és leírták őket. De velük mentek, hogy lássák, milyen dráma fejlődik ki a dologból. A négy koldus a templom előtt mindent tudott, ami a városban történt. Tanulmányozták a gyónni menő fiatalasszonyok arckifejezését, látták őket kijönni, és felismerték a bűn természetét. Tudtak minden apró botrányról és néhány nagy bűnről. Őrhelyükön, a templom árnyékában aludtak, tudtuk nélkül senki sem surranhatott be vigaszért. És ismerték az orvost is. Tudták, mennyire lenézi az embereket, tudták, hogy kegyetlen és kapzsi, és hogy nagy az étvágya. Ismerték a bűneit. Tudtak a durva abortuszokról és az apró barna fillérekről, amiket fukaran, alamizsnaként adott. Látták, amikor a keze közül kikerült tetemeket a templomba vitték. És mivel a korai misének már vége volt, és az üzlet is akadozott, követték a menetet, ezek, az embertársaik tökéletes megismerésének örök kutatói, hogy lássák, mit fog a kövér és lusta orvos tenni egy szegény csecsemővel, akit megcsípett egy skorpió.

A sietős menet végül is az orvos házát körülvevő falhoz ért. Hallották belülről a víz csobbanását, a kalitkába zárt madarak énekét és a hosszú söprűk hangját. Érezték a sülő szalonna finom illatát.

Kino egy pillanatig tétovázott. Ez az orvos nem tartozott az ő népéhez. Ez az orvos ahhoz a fajhoz tartozott, amely csaknem négyszáz éven át ütötte és éheztette, kirabolta és megvetette Kino fajtáját. És rémületben tartotta. A nélkülözés most alázatosan járult az ajtóhoz. És mint mindig, amikor a másik faj egyik képviselőjéhez közeledett, Kino gyengének érezte magát, félt és dühös volt. A harag és a rémület egy úton járt. Sokkal könnyebb volna megölni az orvost, mint beszélni hozzá. Mert az orvos egész népe úgy beszélt Kino népéhez, mintha állatok lennének. Kino felemelte a jobb kezét, hogy megfogja a vaskarika-kopogtatót, és a dühe egyre nőtt. Az Ellenség Dala dübörögve dobolt a fülében, és az ajka keményen összeszorult.

De bal kezével kinyúlt, hogy levegye a kalapját. A vaskarika a kapunak ütődött. Kino levette a kalapját, és várt. Coyotito nyöszörgött egy kicsit Juana karjában, az asszony lágyan szólt hozzá. A menet közelebb nyomult, hogy jobban lássanak és halljanak.

Rövid időn belül a nagy kapu néhány centire kinyílt. A résen át Kino látta a kert hűvös zöldjét és az apró szökőkutat. A férfi, aki kinézett, az ő fajtájához tartozott. Kino az ősi nyelven szólt hozzá:

- A kicsit, az elsőszülöttet megmérgezte a skorpió - mondta. - Szükség lenne a gyógyító ügyességére.

A kapu beljebb csukódott. A szolga nem volt hajlandó az ősi nyelven válaszolni.

- Egy pillanat - mondta -, megyek és tájékoztatom. - Becsukta a kaput, és a helyére tolta a reteszt. A vakító nap az embercsoport fekete árnyékát a fehér falra vetítette.

Az orvos felült az ágyában. A háziköntöse volt rajta, vörös moaréselyem, amit még Párizsból hozott. Ha begombolta, a mellkasán már kicsit szűk volt. Az ölében ezüsttálcát tartott, rajta ezüst csokoládéskanna és egy apró csésze, áttetsző kínai porcelánból. Annyira finom, hogy szinte groteszk volt, amint felemelte nagy kezével. A mutató- és a hüvelykujja végével fogta, a többi ujját messzire eltartotta, hogy ne legyenek útban. A szeme körül felpuffadt a hús, a szája lebiggyedt az elégedetlenségtől. Kezdett nagyon testessé válni, és a hangját rekedtté tette a nyakára lerakódott háj. Mellette egy asztalon kicsi keleti gong pihent, és egy tálban cigaretta. A szoba súlyos berendezése sötét és sivár volt. A képek vallásosak, még a hatalmas színezett fénykép is halott feleségéről, aki, ha az imái - meg az anyagi támogatása - meghallgatásra leltek, bizonyára a mennyekben volt. Az orvos egyszer egy rövid ideig része volt a nagyvilágnak, és azóta élete az emlékeiből és a Franciaország utáni vágyakozásából állt. „Az volt - szokta mondani - a civilizált élet." Ami alatt azt értette, hogy kis jövedelemből is képes volt szeretőt tartani és étterembe járni. Kitöltötte a második csésze csokoládét, és szétmorzsolt egy édes kekszet az ujjaival. A szolga a kapuból odament a nyitott ajtóhoz, és csendben várt.

- Igen? - kérdezte az orvos.

Egy apró indián van itt egy csecsemővel. Azt mondja, megcsípte egy skorpió.

Az orvos gyengéden lehelyezte a csészét, mielőtt hagyta, hogy elöntse a harag.

- Nincs jobb dolgom, mint apró indiánok rovarcsípéseit gyógyítani! Nem vagyok állatorvos.

- Igen, uram - mondta a szolga.

- Van pénze? - követelte az orvos. - nem, soha nincs pénzük. Miért éppen tőlem várják el ebben az egész világban, hogy ingyen

dolgozzam? Belefáradtam, nézd meg, van-e pénze!

A kaput a szolga résnyire nyitotta, és kinézett a várakozó emberekre. Ez alkalommal az ősi nyelven szólalt meg:

- Van pénzetek, hogy megfizessétek a kezelést?

Kino benyúlt a takarója alá egy titkos helyre. Kihúzott egy papírdarabot, amit számtalanszor összehajtottak. Apránként széthajtogatta, mígnem láthatóvá vált nyolc apró, formátlan gyöngy, csúnyák és szürkék, mint egy fekélyes seb. Laposak és csaknem értéktelenek. A szolga átvette a papírt, és újra becsukta a kaput, de ez alkalommal csak rövid ideig volt távol. Kinyitotta az ajtót, éppen csak annyira, hogy visszaadhassa a papírt.

- Az orvos elment - mondta -, súlyos esethez hívták. - Aztán, szégyenében, gyorsan becsukta a kaput.

A szégyen hulláma szétáradt a tömegen. Szétoszlottak. A koldusok visszamentek a templom lépcsőire, a csellengők továbblődörögtek, és a szomszédok arrébb húzódtak, hogy ne kelljen látniuk Kino nyilvános megszégyenítését.

Kino hosszú ideig állt a kapu előtt, oldalán Juanával. Lassan a fejére tette szegényes kalapját. Aztán, minden előzetes figyelmeztetés nélkül, öklével hatalmasat ütött a kapura. Csodálkozva lepillantott, nézte felhasadt ízületeit és a vért, amely lefolyt az ujjai között.

II.

A város a folyó széles torkolatában terült el. Sárgára vakolt, öreg épületei körbeölelték a partot, ahol a Nayaritból jött fehér és kék csónakok hevertek. Generációkon át védték őket, kagylóhéjhoz hasonló, kemény, vízálló anyaggal betapasztva, amelynek titkát csak a halászok ismerték. Nagas és kecses vonalú csónakok voltak ezek, felfelé ívelő orral és tattal, középen merevített főbordával, ahova árbocot lehetett állítani, amely megtartotta a kicsiny, háromszögletű vitorlát.

A partot sárga homok borította, a víz szélénél kagylótörmelékkel és algaszálakkal. Integetőrákok bugyborékoltak és fröcsköltek a homokba vájt lyukakban. A sekély vízben, a törmeléken és a homokon kicsiny homárok ugráltak. A tengerfeneket mászó, úszó és fejlődő lények lepték el. Az enyhe áramlatban barnaalgák hullámoztak. A himbálódzó zöldhínár száraihoz apró tengeri csikók tapadtak. A pettyes botéte, a mérges hal, a tenger alján, a hínárok között feküdt, színes úszórákok iramodtak el felette.

A tengerparton a város éhes kutyái és éhes disznajai fáradhatatlanul kutattak a haltetemek és az elpusztult tengeri madarak után, amelyeket a dagály vetett partra.

Fiatal volt még a reggel, de már látszódott az elmosódott délibáb. A remegő levegő ránehezedett az Öbölre, bizonyos dolgokat felnagyított, másokat meg elfedett. A látvány csalóka volt, a tenger és az Öböl, mint egy álomkép, egyszerre volt éles és bizonytalan. Ezért is bízik meg az Öböl népe a lélek és a képzelet dolgaiban, de nem hisz a szemnek, amely mutatná a távolságot, a határozott körvonalakat vagy bármely optikai pontosságot. A torkolatban, a város és a folyó között, mangroveták egy csoportja állt határozottan és élesen kirajzolódva, arrébb egy másik facsoport már csak elmosódott, feketészöld foltként látszott. A távoli part egy része beleveszett a tengervíz csillámlásába. Bizonytalan volt minden, semmi nem erősítette meg, hogy az, amit az ember lát, valóban ott is van. Az Öböl népe azt hitte, minden hely ilyen, és ezért ez nem volt furcsa nekik. Vöröses ködfátyol lebegett a víz felett. A forró reggeli nap áttörte és vakítóan vibrálóvá tette.

A halászok rőzsekunyhói hátrább sorakoztak a part mentén, a várostól jobbra. Előttük, a homokon feküdtek a csónakjaik.

Kino és Juana lassan jöttek le a partra, Kino csónakjához. Ez volt az egyetlen értékes dolog a világon, amit birtokoltak. A csónak nagyon régi volt, még Kino nagyapja hozta Nayaritból, és Kino apjának adta, így került Kinóhoz. Egyszerre volt tulajdon és élelemforrás. Mert a férfi egy csónakkal biztosítani tudja a nőnek, hogy enni fog valamit.

Megvéd az éhezéstől. Kino minden évben alaposan átkente a csónakot a kagylószerű, kemény anyaggal, a titkos módszer szerint, amelyet még az apjától tanult. Most a csónakhoz ment, és gyöngéden megérintette az orrát, ahogy mindig tette. Letette a homokba a lemerüléshez használt kövét, a kosarát és a két kötelet. Összehajtotta a takaróját, és leterítette a csónak elejébe.

Juana a takaróra fektette Coyotitót, és ráhelyezte a kendőjét, hogy a forró nap ne süsse. A gyermek most nyugodt volt, de a duzzanat továbbterjedt a vállán, fel a nyakán, egészen a füle tövéig. Az arca puffadt volt és lázas. Juana a vízhez ment és belegázolt. Barnamoszatot gyűjtött, nedves péppé lapította, és a csecsemő feldagadt vállára helyezte. Éppolyan jó gyógyír volt ez, mint bármi más, és talán jobb, mint amit a doktor készíthetett volna. De ez a gyógyír nem rendelkezett a doktor hatalmával, mert túl egyszerű volt, és nem került semmibe. Coyotitónál nem jelentkeztek gyomorgörcsök. Lehet, hogy Juana időben kiszívta a mérget. De elsőszülöttje iránt érzett aggodalma nem szűnt meg. Nem azért imádkozott, hogy a gyermek felgyógyuljon, hanem azért, hogy találjanak egy gyöngyöt. És akkor felfogadhatják a doktort, és az meggyógyíthatja a csecsemőt. Mert az emberek gondolkodása éppen olyan súlytalan, mint a délibáb az Öböl felett.

Most Kino és Juana lecsúsztatta a csónakot a parton, be a vízbe. És amikor a csónak orra már lebegett, Juana belemászott, míg Kino betolta a vízbe a csónak farát, és mellette gázolt, amíg az lazán nem úszott, meg-megremegve a megtörő, apró hullámokon. Aztán Juana és Kino összehangoltan a tengerbe merítette a lapátját. A csónak felszisszent a sebességtől, és hullámokat vert a vízbe. A többi gyöngyhalász már régen kiment, néhány pillanat múlva Kino már látta őket a párában, egy osztrigatelep fölött verődtek csoportba.

A fény átszűrődött a vízen, le a tenger mélyére, ahol a redős gyöngyosztrigák feküdtek a köves fenékhez tapadva. A tenger alja tele volt összetört és felnyitott kagylóhéjakkal. Ez a telep tette a régmúlt időkben Európa nagyhatalmává Spanyolország királyát, segítette pénzelni a háborúit, és díszítette templomait lelkének megnyugtatásául. A szürke osztrigakagylók redősek voltak, mintha apró szoknyácskák borítanák őket. A kérges kagylóhéjhoz kis moszatok tapadtak, és apró rákok másztak át rajtuk, néha baleset történik ezekkel a kagylókkal. Homokszemek kerülnek az izom ráncaiba, és addig irritálják a húst, amíg az, önvédelemből, be nem fedi a homokszemet egy réteg finom cementtel. De ha a folyamat egyszer elkezdődött, a kagylóhús nem hagyja abba az idegen test bevonását, amíg az el nem szabadul a hullámok sodrásában, vagy amíg a kagyló el nem pusztul. A férfiak évszázadok óta lemerülnek és felszedik az osztrigát, felhasítják és keresik a befedett

homokszemeket. Halrajok élnek a tengerfenéken, és a kutató férfiak által visszadobott osztrigákból kiharapdálják a csillogó belső részt. A gyöngyök azonban véletlenül keletkeznek, és találni egyet - az nagy szerencse, az istenek apró vállonveregetése.

Kinónak két kötele volt, az egyik egy nehéz kőhöz, a másik egy kosárhoz erősítve. Lehúzta az ingét, a nadrágját, és a kalapjával együtt a csónak aljára tette. A víz olajosan lágy volt. A követ az egyik kezébe vette, a kosarat a másikba. A lábát a csónak oldaláról a vízbe csúsztatta, és a kő levitte a mélybe. Buborékok keletkeztek mögötte, majd a víz kitisztult, és látni lehetett. Fent a felszín fényes tükörként hullámzott. Látta a csónakok alját, amint megtörték.

Kino óvatosan mozgott, hogy ne kavarja fel a sarat és a homokot. Beleakasztotta a lábát a kő mélyedésébe, és a keze gyorsan dolgozott. Felszedte a laza kagylókat, volt, amelyiket egyedül, volt, amelyiket csoportosan. Berakta őket a kosárba. Helyenként a kagylók egymáshoz tapadtak, és csak csomóban váltak el. Kino népe mindent megénekelt, ami történt, vagy ami létezett. Dalt költöttek a halakról, a háborgó tengerről és a csendes tengerről, a fényről és a sötétségről, a napról és a Holdról. A dalok Kino és a népe részévé váltak. Minden dal, amit valaha is írtak, bennük élt, még az elfeledettek is. Ahogy rakta a kosarát, Kinóban szólt a dal, az ütemét a szívének verése adta, visszatartott lélegzetéből fogyasztva az oxigént. A dallam a szürkészöld víz volt, a siető apró állatok és az elsuhanó halrajok. A dalban egy titkos, belső dal is szólt, alig érzékelhető, de mindig létező. Édesen és titkosan csengő, amely halkan szólt a többi dal között. Ez volt A Gyöngy Dala, ami nincs, de még lehet. Mert minden kagyló, amit a kosárba dobott, egy-egy gyöngyöt rejthetett. Alig volt rá esély, de a szerencse és az istenek segíthettek. Kino tudta, hogy felette, a csónakban, Juana csodáért fohászkodik. Az arca merev, az izmai kemények, hogy erőltesse a szerencsét, és kiszakítsa az istenek kezéből. Mert szüksége volt rá Coyotito feldagadt válla miatt. És mert a szükség erős, és a vágy hatalmas, ezen a reggelen erőteljesebben szólt a dal a gyöngyről, ami még lehet. Teljes sorok hallatszottak tisztán és lágyan, A Tenger Mélyének Dalával keveredve.

Kino büszkeségében, fiatalságában és erejében, megerőltetés nélkül, két percen túl is lent tudott maradni. Elszántan dolgozott, a legnagyobb kagylókat választva ki. A megzavart osztrigák szorosan összezárultak. Kicsivel Kino jobb kezétől egy szikladarab emelkedett, fiatal osztrigák fedték be, amelyek még nem készek arra, hogy elvigyék őket. Kino a szikla mellé mozdult, és ekkor, egy kiugró rész alatt, meglátott egy nagyon nagy osztrigát, amely magányosan feküdt, nem fedték be a hozzátapadó testvérei. Félig nyitva volt, mert a szikla megvédte az ősöreg kagylót. Az ajakszerű izomban Kino kísérteties villanást látott, aztán a kagyló összezárult. Kino szíve nagyot dobbant,

és a fülébe harsant A Dal a Gyöngyről, ami még lehet. Lassan felszedte a kagylót, és magához szorította. Egy rúgással kiszabadította a lábát a kő mélyedéséből, és a teste a felszínre emelkedett. Fekete haja megcsillant a napfényben. Átnyúlt a csónak szélén, és a kagylót letette az aljára.

Juana tartotta a csónakot, amíg a férfi bemászott. Kino szeme ragyogott az izgalomtól, de kötelességtudóan felhúzta a kövét s az osztrigákkal teli kosarat, és beemelte őket a csónakba. Juana érzékelte az izgatottságát, de úgy tett, mintha máshová nézne. Nem jó, ha az ember valamit nagyon akar. Néha elviszi a szerencsét. Csak annyira kell akarni, amennyire éppen szükséges, és nagyon tapintatosnak kell lenni az istenekhez. Juana visszafojtotta a lélegzetét. Kino elszántan kinyitotta rövid, erős bicskáját. Töprengve nézett a kosárba. Talán jobb lenne azt az osztrigát legutoljára hagyni. Kivett egy kis kagylót, felvágta az izmot, átvizsgálta a ráncos húst, és bedobta a vízbe. Aztán úgy nézett a nagy osztrigára, mintha először látná. Lekuporodott a csónak aljába, felkapta a kagylót, és megvizsgálta. A redők feketésbarnán csillogtak, csak kevés moszat tapadt hozzájuk. Kino nem igyekezett kinyitni. Tudta, lehet, hogy csak visszatükröződést látott. Egy véletlenül besodródott, lapos kagylódarabot. Vagy egyszerűen érzéki csalódás volt. Az Öböl bizonytalan fénye inkább hozott csalódást, mint a valóságot.

Juana szeme rászegeződött, az asszony képtelen volt várni. Rátette kezét Coyotito betakart fejére.

- Nyisd ki! - mondta lágyan.

Kino ügyes mozdulattal belecsúsztatta a kését a kagylórésbe. Érezte, ahogy a hús megkeményedik. A pengét finoman mozgatva elvágta a záróizmot, és a kagyló szétesett. Az ajakszerű test megvonaglott, majd összehúzódott. Kino felemelte az izmot, és íme, ott feküdt a nagy gyöngy. Tökéletes, mint a hold. Befogadta a fényt, megfinomította, és ezüstös izzással adta vissza. Akkora volt, mint egy sirálytojás. A legnagyobb gyöngy a világon.

Juana visszatartotta a lélegzetét, majd felsóhajtott. És Kino tisztán hallotta A Gyöngy Dalát. Gazdagon csendült fel, melegen és szeretetreméltóan, izzón és kéjsóváran. Győzedelmes dallam. A nagy gyöngy felületén álmokat látott. Kivette a kagyló haldokló testéből, és a tenyerén tartotta. Megforgatta, és látta tökéletes formáját. Juana közelebb jött, és rámeredt a kezére. Ez volt az a kéz, amely a doktor kapujába vágott, a felrepedt ujjízületek szürkésfehérre váltak a tenger vizétől.

Juana ösztönösen Coyotitóhoz lépett, aki apja takaróján feküdt. Felemelte a tengerimoszatpépet, és megnézte a vállát.

- Kino! - kiáltotta metsző hangon.

Kino odanézett és látta, hogy a daganat csökkent a csecsemő

vállán, a méreg visszahúzódott a testéből. Kino ökle összezárult a gyöngy fölött, érezte, szétfeszítik az érzelmek. Hátrahajtotta a fejét, és felüvöltött. A szeme kifordult, a teste megmerevedett, és ordított. A férfiak a többi csónakban döbbenten néztek fel, belemerítették evezőiket a tengerbe, és sebesen haladtak Kino csónakja felé.

III.

A város olyan, mint a csorda egy tagja. A városnak is van idegrendszere, meg van feje és válla, meg van lába. A város minden más várostól különbözik, nincs két egyforma város. A városnak saját érzelmei vannak. Hogy hogyan terjednek a hírek a városban, az rejtély. A hírek szemmel láthatóan gyorsabban mozognak, mint a világ felfedezésére négykézláb induló kisgyermek. A hírek gyorsabbak még a kerítésen átkiabáló asszonyoknál is.

Mielőtt Kino és Juana, meg a többi halász elért volna Kino rőzsekunyhójához, a város idegrendszere már lüktetett és vibrált, és terjedt a hír - hogy Kino megtalálta a világ legnagyobb gyöngyét. Mielőtt a kifulladt kisdedek kimondhatták volna a szavakat, az anyák már tudták. A hír végigzúgott a rőzsekunyhók között, és tajtékot vetve elborította a kőházak sorát. Elért a paphoz, aki a kertjében sétált, és most elgondolkodó tekintettel idézte fel emlékezetében a templomban szükséges javítási munkálatokat. Kíváncsi volt, mennyit érhet a gyöngy. Megpróbált visszaemlékezni arra, megkeresztelte-e Kino gyermekét, vagy összeadta-e őket egyáltalán. A hír elérte a boltosokat is, akik megszemlélték eladatlan férfiruhakészletüket.

A hír eljutott az orvoshoz is, akinél éppen egy asszony üldögélt, akinek nem volt más baja, mint a kora, bár ezt sem ő, sem az orvos nem ismerte volna el. És amikor az orvos rájött, kicsoda is Kino, hirtelen határozott és éles elméjű lett.

- Az egyik betegem - mondta. - Skorpiócsípés ellen kezelem a gyermekét.

És az orvos szeme szinte kiemelkedett a körülötte lévő duzzadt húsból, és Párizsra gondolt. Visszaemlékezett a szobára, ahol lakott, most hatalmas és elegáns helynek látta, és emlékezetében a kemény arcú nő, akivel ott élt, gyönyörű és kedves lányként jelent meg. Az orvos elnézett koros betege felett, és látta magát egy vendéglőben, Párizsban. A pincér éppen egy üveg bort nyitott.

A hír gyorsan eljutott a koldusokhoz is a templom előtt. Kicsit vihogtak örömükben, mert tudták, nincs a világon jobb alamizsnaadó, mint a szegény ember, akit hirtelen szerencse ért.

Kino megtalálta a világ legnagyobb gyöngyét.

A városban, kicsiny irodákban ültek azok a férfiak, akik a gyöngyöket megvásárolták a halászoktól. Karosszékeikben várják a gyöngyöt, aztán addig fecsegnek és harcolnak, kiabálnak és fenyegetőznek, amíg el nem érik a legalacsonyabb árat, amit a halászok még el tudnak viselni. De van egy ár, ami alá nem mernek menni, mert egyszer egy halász kétségbeesésében a templomnak

adta a gyöngyét. Aztán, amint az üzletnek vége, a gyöngykereskedők egyedül ülnek, ujjaik fáradhatatlanul játszanak a gyönggyel, és azt kívánják, bárcsak az övék lenne. Mert valójában csak egyetlenegy kereskedő van, aki ügynököket tart külön irodákban, hogy a verseny látszatát keltse. A hír ezekhez az emberekhez is eljutott. Szaporán kezdtek pislogni, bizseregtek az ujjbegyeik, és arra gondoltak, mégsem élhet örökké az uruk, és valakinek át kell majd vennie a helyét. És mind arra gondolt, hogyan kezdhetne új életet a tőkével.

Az emberek érdeklődni kezdtek Kino iránt. Az árusok remélték, hátha eladhatnak neki valamit, mások meg azt, hátha szívességet kérhetnek tőle. Kino megtalálta a világ legnagyobb gyöngyét. A gyöngy a maga valóságában összekeveredett az emberek képzeletével, és valami furcsa, sötét elegy képződött. Hirtelen mindenki kapcsolatba került Kino gyöngyével, Kino gyöngye az álmok részévé vált. Az emberek tervezgetni kezdtek, kívánságok születtek. A gyöngyben testet öltött a szükség, a vágy, az éhség. A gyöngy a jövő része lett. Csak egy ember állt mindezek útjában, és ez az ember Kino volt. Így most Kino mindenki ellensége lett. A hír valami végtelenül sötét és gonosz erőt ébresztett fel a városban, amely olyan volt, mint a skorpió, vagy mint az éhség, amely ételt szagol, vagy mint a magány, ha elfojtják a szerelmet. A város mérget kezdett előállítani, és csak dagadt és dagadt a feszítő nyomás alatt.

Kino és Juana minderről semmit sem tudtak. Boldogok voltak és izgatottak, azt hitték, mindenki osztozik örömükben. Juan Tomás és Apolonia osztoztak is, és Kinónak ők jelentették az egész világot. Délután, amikor a nap eltűnt a hegyek mögött, hogy belesüllyedjen a távoli óceánba, Kino a kunyhójában guggolt, oldalán Juanával. A rőzsekunyhót teljesen betöltötték a szomszédok. Kino a kezében tartotta a hatalmas gyöngyöt. A Gyöngy Dala összekeveredett A Család Dalával, és az egyik megszépítette a másikat. A szomszédok megnézték a gyöngyöt Kino kezében, és elcsodálkoztak azon, hogyan is érhet ekkora szerencse egy embert.

És Juan Tomás, aki a báty jogán Kino jobbján guggolt, megkérdezte:

- Mit fogsz most tenni, hogy gazdag ember lettél?

Kino lenézett a gyöngyre, Juana lehunyta a szemét, megigazította a kendőjét, hogy eltakarja az arcát, és ne látszódjon rajta az izgalom. És a gyöngy izzásában Kino képeket látott, mindent, amit valaha is fontolgatott, de aminek a megvalósítása lehetetlen volt.

A gyöngyben látta Juanát és Coyotitót, meg önmagát. A főoltár előtt térdeltek és összeadták őket, mert most meg tudták fizetni. Halkan megszólalt:

- Templomban fogunk esküdni.

A gyöngy fényében látta az öltözéküket. Juanán új kendő volt és

feszes, új szoknya. A hosszú szoknya alól kilátszó lábán cipőt viselt. Ezt mind a gyöngyben látta - ott izzott a kép. Ő maga új fehér ruhában volt, új kalapot tartott a kezében - nem szalmából, hanem finom fekete filcből, és ő is cipőt viselt - nem szandált, hanem fűzős cipőt. Coyotito - igen, Coyotito - pedig az Egyesült Államok kék színű tengerész-egyenruhájában, fején apró matrózsapkával, amilyet Kino egyszer látott, amikor egy kirándulóhajó érkezett a folyó torkolatába. Kino mindezt a gyöngy ragyogó felszínén látta.

- Új ruhánk lesz - mondta.

És A Gyöngy Dala, trombiták kórusaként, harsant a fülébe.

Aztán a gyöngy szépséges szürke felszínén megjelentek azok az apró dolgok, amiket Kino akart: egy szigony ahelyett, amit egy éve elvesztett, egy új vasszigony, karikával a nyél végén, és - az agya alig bírta rászánni magát - egy puska! De miért is ne, hiszen nagyon gazdag volt! Most Kino magát látta a gyöngyben, egy Winchester-karabélyt tartott a kezében. Ez volt a legvadabb álom, de nagyon kellemes volt. Ajkai tétován megmozdultak:

- Egy puska - mondta -, talán egy puska.

És ez minden akadályt ledöntött. Annyira képtelen ötlet volt, de ha arra gondolt, hogy puskája lesz, s akkor az egész világ megnyílhat előtte, és semmi sem állíthatja meg. Mert azt mondják, az ember soha nem elégedett. Ha kap valamit, még többet akar. És ezt becsmérlőleg mondják, noha ez az emberi faj egyik legnagyobb adottsága, amely az állatok fölé helyezte, akik elégedettek azzal, amijük van.

A szomszédok szorosan összepréselődve hallgatták Kino vad képzelgéseit, és csendben bólogattak. Egy férfi a sarokban halkan motyogta:

- Egy puska. Lesz egy puskája.

A Gyöngy Dala most győzedelmesen szólt. Juana felnézett, a szeme hatalmasra tágult Kino bátorságát látva. A férfit elektromos áramként járta át az erő, most, hogy a távlatok megnyíltak előtte. A gyöngyben látta Coyotitót, egy kis padnál ült az iskolában. Egyszer már látott iskolás gyerekeket egy nyitott ajtón keresztül. Coyotito zakót viselt, fehér gallérral és széles selyemnyakkendővel. Coyotito éppen egy nagy papírra írt. Kino dühösen nézett a szomszédaira.

- A fiam iskolába fog menni - mondta, és a szomszédok elhallgattak.

Juana visszatartotta a lélegzetét. A szeme ragyogott, ahogy a férfit nézte. Aztán gyorsan Coyotitóra pillantott, vajon lehetséges lesz-e mindez.

Kino arca ragyogott.

- A fiam olvasni fog, és könyvei lesznek! A fiam írni fog, ismerni fogja a betűket. És a fiam számolni fog, és mi szabadok leszünk, mert a fiam mindezt tudni fogja, és rajta keresztül mi is megszerezzük a

tudást.

A gyöngyben Kino látta magát és Juanát: az apró tűznél guggoltak a rőzsekunyhóban, és Coyotito egy nagy könyvből olvasott fel nekik.

- Ezt teszi a gyöngy - mondta Kino.

Még soha életében nem beszélt ennyit. És hirtelen megrémült a saját hangjától. A keze becsukódott, elzárta a gyöngyöt a világosság elől. Kino félt, ahogy csak egy férfi tud félni, aki azt mondja, „ezt teszem", anélkül, hogy tudná, mit tesz.

A szomszédok viszont tudták, csodát láttak. Tudták, hogy az időt ezentúl Kino gyöngyének megtalálásától fogják számítani, és hogy erről a pillanatról még évekig beszélni fognak. És, ha mindez megvalósul, felidézik majd, milyen is volt Kino, mit mondott, hogy ragyogott a szeme. És azt fogják mondani: „Más ember lett. Megérintette a hatalom, ezzel kezdődött minden. Láthatjátok, milyen nagy ember lett, attól a pillanattól kezdve. Én magam is láttam mindezt."

Ha Kino terveiből semmi nem lesz, ugyanazok a szomszédok azt mondják majd: „Akkor kezdődött. Valami bolondos őrület kerítette hatalmába, furcsa dolgokat mondott. Olyanokat, amiktől Isten távol tart minket. Igen, Isten megbüntette Kinót, mert lázadt a dolgok rendje ellen. Láthatjátok, mi lett belőle. Én magam is ott voltam, amikor a józan ész elhagyta."

Kino lenézett összezárt kezére, az ujjízületei hegesedtek és feszültek, ott, ahol a kapuba ütött velük.

Sötétedni kezdett. Juana összehurkolta a kendőjét a csecsemő alatt, és a csípőjéhez erősítette. Odament a tűzgödörhöz, kikotort egy darab szenet a hamu közül, néhány gallyat tört fölé, és addig fújta, amíg meg nem gyulladt. Apró lángnyelvek táncoltak a szomszédok arcán. Tudták, haza kellene menniük vacsorázni, de nem volt kedvük megmozdulni.

Majdnem teljesen besötétedett, Juana tüze árnyékot vetett a rőzsekunyhó falára, mikor suttogni kezdtek az emberek. A hír szájról szájra járt:

- Az Atya jön. Jön a pap.

A férfiak levették a sapkájukat, és hátrébb léptek az ajtóból, az asszonyok összefogták az orruk előtt a kendőiket, és lesütötték a szemüket. Kino és bátyja, Juan Tomás felálltak.

A pap bejött - őszes hajú, öregedő férfi, ráncos bőrrel, éles, fiatalos tekintettel. Gyermekeknek tartotta ezeket az embereket, és úgy is bánt velük.

- Kino! - szólt lágyan. - Téged egy nagy ember után neveztek el. Az egyház nagy atyja után. - Úgy mondta, mintha áldást osztana. - A Te névrokonod legyőzte a sivatagot, és megédesítette néped emlékezetét. Tudtad Te ezt? Benne van a könyvekben.

Kino gyorsan lenézett Coyotitóra, aki Juana csípőjén függött. Egy napon - gondolta magában - ez a fiú tudni fogja, mi van a könyvekben, és azt is, ami nincs. Egy ideje már nem hallotta a zenét. Most lassan, alig hallhatóan, megszólalt A Reggel Dala. Az Ördög Dala, az ellenségé elmosódottan hallatszott. Kino ránézett a szomszédaira, hogy lássa, ki hozhatta be A Dalt.

A pap újra beszélni kezdett:

- A tudomásomra jutott, hogy nagy szerencse ért. Hatalmas gyöngyöt találtál.

Kino szétnyitotta a tenyerét, és kinyújtotta kezét. A papnak egy pillanatra elállt a lélegzete, látva a gyöngy nagyságát és szépségét. Aztán így szólt:

- Remélem, fiam, nem felejted el megköszönni az Úrnak, aki ezt a kincset adta neked, és imádkozni fogsz, hogy továbbra is vezesse az utad.

Kino némán bólintott, és Juana volt az, aki halkan válaszolt:

Nem felejtjük el, Atyám. És meg fogunk esküdni. Kino mondta. - Ránézett a szomszédokra, mintegy megerősítésért, és azok ünnepélyesen bólintottak.

- Öröm látni, hogy az első gondolataid jó gondolatok. Isten megáld Téged, gyermekem - mondta a pap.

Megfordult, és csendesen távozott. Az emberek utat adtak neki.

Kino ujjai ismét szorosan összezárultak a gyöngy fölött. És gyanakodva nézett körbe, mert Az Ördög Dalát hallotta most. Túlharsogta A Gyöngy Dalát.

A szomszédok észrevétlenül távoztak, Juana leguggolt a tűzhöz, és a főtt babbal teli agyagedényt ráhelyezte a lángokra. Kino az ajtónyíláshoz lépett és kinézett. Mint mindig, most is érezte a szomszéd tüzek füstjét, látta a halovány csillagokat, érezte a nyirkos éjszakai levegőt, és betakarta az orrát. A sovány kutya odament hozzá, és üdvözlésül a farkát csóválta, olyan volt, mint egy szélfútta zászló. Kino lenézett rá, de nem látta. Távol járt most, a hideg és magányos világban. Elhagyatottnak és védtelennek érezte magát: a tücskök ciripelése, a leveli békák fülsértő hangja és a varangyos békák brekegése mintha mind Az Ördög Dalát visszhangozták volna. Kino megremegett, és szorosan beburkolódzott a takarójába. Még mindig a kezében tartotta a gyöngyöt, erősen a tenyerébe zárva. Bőrével érezte a lágyságát.

Bentről hallotta, amint Juana megütögeti a lepényt, mielőtt ráteszi az agyag sütőlapra. Kino családja minden melegét és biztonságát ott érezte maga mögött, és A Család Dala most úgy hangzott, mint egy kismacska dorombolása. Azzal, hogy kimondta a vágyait, létrehozta őket. Mert a terv, az már létezik, a kigondolt dolgokat már tapasztalni lehet. A terv, ha képet ölt, maga lesz a valóság, amit nem lehet

lerombolni, de könnyen meg lehet támadni. Így Kino terve a jövőjének részévé vált. De amint létrehozta, más erők máris készen álltak, hogy szétrombolják, és Kino tudta ezt, és fel kellett készülnie, hogy szembeszálljon a támadással. Kino azt is tudta, hogy az istenek nem szeretik az emberek terveit, mint ahogy az istenek a sikert sem szeretik, csak azt szeretik, ha a dolgok véletlenül következnek be. Tudta, az istenek megtorolják, ha egy ember saját erejéből lesz sikeres. Ezért Kino félt a tervektől, de miután egyet kialakított, soha nem tudta volna azt lerombolni. A támadókkal szembe kell szállni. Kino máris keménnyé vált, készen arra, hogy szembeszálljon az egész világgal. A szeme és az elméje már előre kutatta a veszélyt.

Két férfit látott közeledni, az egyik lámpást cipelt, fénye megvilágította előttük a földet és a lábukat. Befordultak Kino rőzsekerítésének a nyílásán, és a kunyhó ajtajához jöttek. Kino egyikükben felismerte az orvost. A szolgája kísérte, aki reggel kinyitotta a kaput. Kino jobb kezén, az ütés helyén a hegek égni kezdtek.

- Nem voltam otthon reggel, mikor nálam jártál. De, amint tudtam, eljöttem, hogy megnézzem a gyermeket - szólt a doktor.

Kino az ajtóban állt, teljesen betöltve a nyílást, a szemében a gyűlölet lángja lobogott, meg a félelemé, mert a több száz éves elnyomás mélyen benne élt. Kurtán válaszolt:

- A gyermek már jobban van.

Az orvos mosolyogni kezdett, de a szeme nem mosolygott.

- Néha, barátom - mondta -, a skorpió csípésének furcsa a hatása. Szemmel látható javulás következik be, aztán hirtelen, minden figyelmeztetés nélkül... puff! - Lebiggyesztette az ajkát, és apró, robbanásszerű hangot hallatott, így érzékeltetve, milyen gyorsan következhet be a rossz, és megmozgatta kis fekete orvosi táskáját, hogy a lámpa fénye ráessen, mert tudta, Kino népe tisztelettel viseltetik az eszközök iránt, és megbízik bennük.

- Néha - folytatta az orvos mézes-mázos hangon -, néha elsorvad a láb, megvakul a szem, vagy összezsugorodik a hát. Ó, én ismerem a skorpió csípését, barátom, és meg tudom gyógyítani.

Kino érezte, hogy a harag és a gyűlölet helyét kezdi elfoglalni a félelem. Mert nem tudta, viszont az orvos talán igen. És nem vállalhatta, hogy biztos tudatlanságát szembehelyezze az orvos esetleges tudásával. Csapdába került. Ahogy a népe is. Mindig csapdába kerültek, és ez mindaddig így lesz, amíg meg nem bizonyosodnak arról, hogy mit tartalmaznak valójában a könyvek. És ezt éppen ő mondta ki. Most nem vállalhatta a kockázatot: Coyotito életéről volt szó. Félreállt és beengedte az orvost meg a szolgáját.

Juana felállt a tűz mellől, és hátralépett. Betakarta a gyermek arcát a kendővel. Amikor az orvos odalépett hozzá és kinyújtotta a kezét,

magához szorította a gyermeket, és Kinóra nézett, aki ott állt a tűz mellett. A lángok árnyékot vetettek az arcára.

Kino bólintott, és Juana csak ekkor engedte, hogy az orvos elvegye a gyermeket.

- Tartsd a lámpát! - szólt az orvos. A szolga magasra tartotta a lámpást, és az orvos megnézte a sebet a csecsemő vállán. Töprengett egy pillanatig, aztán felhúzta a kicsi szemhéját, és megnézte a szemgolyóját. Coyotito küzdött az őt vizsgáló kéz ellen. Az orvos bólintott.

- Úgy van, ahogy gondoltam - mondta. A méreg felszívódott, és hamarosan hatni fog. Gyere, nézd meg! - Lehúzta a gyermek szemhéját. - Látod, kék.

Kino nyugtalanul nézte. Kicsit tényleg kék volt. Azt nem tudta, hogy mindig kék-e vagy sem. De a csapdát felállították, nem kockáztathatott. Az orvos vizenyős szeme rámeredt.

- Adok valamit, amivel megpróbálom semlegesíteni a mérget - mondta. És átadta a csecsemőt Kinónak.

Aztán a táskájából kivett egy kis üveg fehér port és egy zselatinkapszulát. Megtöltötte a kapszulát porral, és összezárta, aztán beletette egy másik kapszulába, és azt is lezárta, nagyon ügyesen dolgozott. Elvette a gyermeket, összeszorította az alsó ajkát, míg ki nem nyílt a szája. Kövér ujjaival jó mélyen lehelyezte a kapszulát, annyira hátra, hogy ne tudja kiköpni, aztán a földről felvett egy kis kancsó agávélevet, és inni adott Coyotitónak. Kész is volt. Ismét megnézte a gyermek szemhéját, az ajkait összeszorította, láthatóan gondolkodott.

Végül visszaadta a gyermeket Juanának, és Kinóhoz fordult:

- Azt hiszem, a méreg egy órán belül támadni fog - mondta. - A gyógyszer csökkenteni fogja a gyermek fájdalmát. Egy óra múlva visszajövök. Talán időben érkezem, hogy megmentsem.

Mély lélegzetet vett és kiment a kunyhóból. A szolgája a lámpással követte.

Juana izgatottan és félelemmel a kendője alá helyezte a csecsemőt. Kíno odament az asszonyhoz, felemelte a kendőt, és rámeredt a gyermekre. Megmozdította a kezét, a szemhéja alá nézett, és csak akkor vette észre, hogy a gyöngyöt még mindig a kezében tartja. Odalépett a kunyhó falához, egy dobozból kivett egy darab rongyot. Becsomagolta a gyöngyöt, a rőzsekunyhó sarkához ment, apró lyukat ásott az ujjaival a földbe, belehelyezte a gyöngyöt, befedte és eltüntette a nyomokat. Aztán a tűzhöz lépett, ahol Juana guggolva figyelte a gyermek arcát.

Az orvos visszatért a házába, elhelyezkedett a székében, és az óráját figyelte. A szolgái csokoládéból, édes süteményből és gyümölcsből álló könnyű vacsorát hoztak neki. Kedvetlenül bámulta az

ételt.

A szomszédok házában először hangzott el az a történet, ami hosszú időn át minden beszélgetés témája lesz. A szomszédok ujjaikkal mutogatták, milyen nagy volt a gyöngy, és apró, simogató mozdulatokkal fejezték ki, mennyire gyönyörű. Mostantól kezdve mindig figyelni fogják Kinót és Juanát. Lesik, megváltoztatta-e őket a gazdagság, mert valahogy minden embert megváltoztat. Mindenki tudta, miért jött el az orvos. Nem állt jól neki a képmutatás, könnyen ki lehetett ismerni.

Kint, a folyó torkolatában, apró halak zárt raja csillogott, felkavarták a vizet menekültükben, nem akartak az érkező nagy halak prédájává válni. A házakban az emberek hallották az apró halak zizegését és a nagyok hangos csapásait, az öldöklés hangjait. Pára szállt fel az Öbölből, és sós cseppekben csapódott a bozótosra, a kaktuszokra meg az alacsony fákra. Az éjszakai baglyok csendben vadászták az iszkoló egereket.

A sovány fekete kutyakölyök, fényes foltokkal a szeme felett, Kino ajtajához jött és benézett. Kino rápillantott, és a kutya letelepedett, amikor a férfi másfelé tekintett. Nem lépett be a házba, de vad érdeklődéssel figyelte, hogyan eszi Kino a babját az apró cserépedényből, és törli tisztára egy kukoricalepénnyel, hogyan eszi meg a lepényt, és öblíti le az egészet egy adag agávéborral. Kino befejezte a vacsorát, és éppen egy cigarettát sodort, amikor Juana éles hangon megszólalt:

- Kino!

A férfi az asszonyra pillantott, felállt és gyorsan odament hozzá, mert meglátta a rémületet a szemében. Megállt mellette, lenézett, de a fény nagyon tompa volt. Egy csomó rőzsét rugdalt a tűzre, hogy lángra kapjanak, és láthassa Coyotitót. A csecsemő arca kivörösödött, fulladozott, és vastag nyálcsík csorgott a szájából. A gyomorizmai görcsbe rándultak, a csecsemő nagyon rosszul volt.

Kino letérdelt a felesége mellé.

- Szóval az orvos tudta - mondta félig magának, félig az asszonynak. De az elméje szilárd maradt és gyanakvó. Mert emlékezett a fehér porra.

Juana himbálódzott, és A Család Dalát motyogta, mintha az el tudná hárítani a veszélyt. A csecsemő hányt és vonaglott a karjaiban. Kino bizonytalanná vált. Az Ördög Dala lüktetett a fejében, és csaknem kisöpörte Juana dalát.

Az orvos befejezte a csokoládéját, felcsipegette az édes teasütemény lehullott morzsáit, beletörölte az ujjait a szalvétába, és ránézett az órájára. Felemelkedett és felvette a táskáját.

A csecsemő betegségének a híre gyorsan terjedt a rőzsekunyhók között, mert a szegény emberek körében a betegség a második számú

ellenség az éhség után. Valaki megszólalt:

- A szerencse, látjátok, keserű barátokat hoz.

Bólogattak és felkeltek, hogy Kino házához menjenek. Betakart orral siettek a sötétben, újra Kino kunyhójába tömörültek. Csak álltak ott és bámultak, halk megjegyzéseket tettek a szomorúságról, ami az öröm része, és azt mondogatták:

- Minden Isten kezében van...

Az öregasszonyok leguggoltak Juana mellé, támaszul és vigasztalásul.

Sietve jött az orvos, az embere követte. Úgy hessegette el az öregasszonyokat, mint az aprójószágot. Elvette a gyermeket, megvizsgálta és megfogta a fejét.

- A méreg megtette a hatását - mondta. - Azt hiszem, le tudom győzni. Minden tőlem telhetőt megteszek.

Vizet kért, és egy csészébe három csepp szalmiákszeszt cseppentett. Szétfeszítette a csecsemő száját, és leöntötte a torkán a folyadékot. A gyermek köpködött, és hangosan sírt, Juana riadt szemmel figyelte. Az orvos beszélt, miközben dolgozott:

- Szerencse, hogy ismerem a skorpió mérgét, máskülönben... - és vállat vont, hogy mutassa, mi történhetett volna. De Kino gyanakodott, és nem tudta levenni a szemét az orvos nyitott táskájáról és a benne lévő üvegről a fehér porral. A görcs fokozatosan elmúlt, a csecsemő megnyugodott az orvos kezében. Aztán Coyotito mélyet sóhajtott és elaludt, mert nagyon elfáradt az öklendezéstől.

Az orvos visszaadta Juanának a gyermeket.

- Most már jobban lesz - mondta -, megnyertem a csatát.

Juana csodálattal nézett rá. Az orvos becsukta a táskáját, és szinte kedvesen kérdezte:

- Mikor tudjátok kifizetni a számlát?

- Amint eladtam a gyöngyömet, fizetni fogok - válaszolta Kino.

- Van egy gyöngyöd? Értékes? - érdeklődött az orvos.

És akkor közbeszólt a szomszédok kórusa:

- Rátalált a világ legnagyobb gyöngyére! - kiáltották, és a mutató- meg a hüvelykujjukkal mutatták, milyen nagy volt a gyöngy.

- Kino gazdag ember lesz - morajlották. - Ilyen gyöngyöt még soha senki nem látott.

Az orvos meglepődve nézett.

- Nem is hallottam róla. Biztonságos helyen tartod azt a gyöngyöt? Akarod, hogy a széfembe tegyem?

Kino félig lehunyta a szemét, és arcizmai megfeszültek.

- Biztonságban van - mondta. - Holnap eladom és fizetek.

Az orvos vállat vont, vizenyős szemét nem vette le Kinóról. Tudta, a gyöngyöt a házban ásták el, és remélte, Kino talán odanéz.

- Kár lenne, ha ellopnák, mielőtt eladod - mondta, és látta, hogy

Kino szeme önkéntelenül is a padlóra rebben, a tartóoszlop mellé.

Amikor az orvos elment, és az összes szomszéd kelletlenül visszavonult a házába, Kino leguggolt a tűzgödörben izzó szén mellé, és az éjszaka hangjait Figyelte. Az apró hullámok édes hangját, ahogy végigsöpörtek a parton, a kutyák távoli ugatását, a rőzsekunyhó tetején átlibbenő szellőt, és a falu házaiban a szomszédok lágy beszédét. Mert ezek az emberek nem alszanak mélyen, időnként felébrednek és beszélnek egy kicsit, aztán ismét elalszanak. Egy idő után Kino felkelt, és a háza ajtajához ment.

Érezte a szellő illatát és figyelt, hogy nem hall-e idegen neszeket, lapulás vagy osonás hangját. A tekintete a sötétséget fürkészte, mert újra hallotta Az Ördög Dalát, és dühös volt, és félt. Érzékszerveivel az éjszakát kutatta. Majd odament a tartóoszlophoz, ahová a gyöngyöt elrejtette, kiásta, és a matracához vitte. Ott egy másik kis lyukat fúrt a padlóba, beletette a gyöngyöt, és befedte.

Juana a tűznél ült és Figyelte. Amikor Kino eltemette a gyöngyöt, megkérdezte:

- Kitől félsz?

Kino kereste a szavakat, végül így válaszolt:

- Mindenkitől - és kemény páncélt érzett maga körül.

Egy idő után lefeküdtek. Ma Juana nem tette a csecsemőt a függőágyba, hanem a karjába ölelte, és befedte a kendőjével. Az utolsó parázs fénye is kihunyt.

Kino agya vadul dolgozott, és arról álmodott, hogy Coyotito olvasni tud. Népének egyik tagja el tudja mondani neki az igazságot. Álmában Coyotito hatalmas könyvből olvasott, akkora volt, mint egy ház, a betűk meg olyan nagyok, mint egy kutya, és a könyvben a szavak ugráltak és játszottak. Aztán sötétség borult a könyv lapjaira, és magával hozta Az Ördög Dalát. Kino megmozdult álmában, Juana pedig kinyitotta a szemét. Aztán Kino felébredt, és hallgatódzva feküdt a sötétben.

A ház sarkából zaj hallatszott, olyan halk, akár a gondolat, apró, lopakodó mozdulat, mint amikor egy láb érinti a földet, vagy mint a visszatartott levegő gyenge szusszanása. Kino lélegzet-visszafojtva figyelt, és tudta, bármi volt is az a sötét dolog a kunyhóban, az is visszatartotta a lélegzetét, és figyeli őt. Egy ideig semmilyen hang sem hallatszott a rőzsekunyhó sarkából.

Kino már szinte azt gondolta, csak a képzelete játszott vele. De Juana keze, figyelmeztetésül, megérintette, és a zaj újra hallatszott. A száraz földön egy talp csusszanása, ujjak kaparása a talajban.

Vad rémület hasított Kinóba, és a rémületet, mint mindig, a düh követte. Kino keze a mellkasához csúszott, ahol a kése függött egy spárgán. Aztán, mint egy mérges macska, felugrott, ütve és köpködve a ház sarkában lapuló sötét valami felé lendült. Ruhát érzett, odasújtott a késsel, de elvétette, aztán hatalmas villámlást érzett a fejében, majd

szétrobbant a fájdalomtól. Az a valami rohanni kezdett, futó léptek hangja hallatszott az ajtó felől, aztán csend lett.

Kino érezte, hogy a forró vér folyik le a homlokán, és Juana szólongatását hallotta:

- Kino! Kino!

Rémület volt az asszony hangjában. Hidegség áradt szét a férfiban, éppolyan gyorsan, mint a düh.

- Jól vagyok. Az a valami elment.

Visszatapogatódzott a matrachoz. Juana már a tűznél serénykedett. Kikapart egy parazsat a hamu alól, apró kukoricahéj-darabokat szórt rá, addig fújta, míg lángra nem kaptak. Gyenge fény táncolt a kunyhóban. Aztán, valami titkos helyről, Juana egy kis darab megszentelt gyertyát vett elő, meggyújtotta, és elhelyezte az egyik tűzkövön. Gyorsan dolgozott, és dúdolgatott közben. A kendője végét vízbe mártotta, és letörölte a vért Kino homlokáról.

- Semmiség - mondta Kino, de a tekintete és a hangja kemény volt és hideg. Mindent beborító gyűlöletet érzett.

Juanából kitört a feszültség. Összeszorított ajkakkal, élesen szólt:

- Ez az Ördög! Ez a gyöngy maga a bűn. El fog minket pusztítani! - A hangja metszővé vált: - Dobd el, Kino! Engedd, hogy összezúzzuk! Temessük el és felejtsük el a helyét! Dobjuk vissza a tengerbe! Magával hozta a Gonoszt. Kino, férjem, Az elpusztít minket! - És a tűz fényében félelem lobogott a tekintetében.

Kino arca elszántságot tükrözött, az elméje és az akarata is elszánt volt.

- Ez az egyetlen esélyünk - mondta. - A fiunknak iskolába kell járnia. Ki kell törnie erről a helyről, ami minket fogva tart.

- Mindannyiunkat el fog pusztítani! - kiabált Juana. - Még a fiunkat is!

- Csönd legyen! - intette le Kino. - Ne beszélj többet! Reggel eladjuk a gyöngyöt, és akkor az Ördög elmegy, és minden jóra fordul. Most pedig maradj csendben, asszony!

Sötét szeme hosszasan bámult a tűzbe, most vette csak észre, hogy a kést még mindig a kezében tartja. Felemelte a pengét, ránézett, és látta, hogy véres az acél. Egy pillanatra úgy tűnt, beletörli a pengét a nadrágjába, de aztán beledöfte a kést a földbe, és úgy tisztította meg.

A távolban kakasok kezdtek kukorékolni. A levegő megváltozott, közeledett a hajnal. A reggeli szél felborzolta a vizet a torkolatban, átsuttogott a mangrovék között, az apró hullámok gyorsuló ütemben csapkodták a törmelékes partot.

Kino felemelte a matracot, és kiásta a gyöngyöt. Maga elé tette és rámeredt.

A gyöngy szikrázott, csillogott az apró gyertya fényében,

megtévesztette az agyát a szépségével. Annyira gyönyörű volt, annyira lágy, áradt a saját zenéje, az ígéretek és az örömök zenéje. A jövőt, a kényelem és a biztonság zálogát jelentette. Meleg ragyogása gyógyírt ígért a betegségekre, és védelmet a támadások ellen. Kizárta az éhséget. Ahogy bámulta, a tekintete ellágyult, és az arca kisimult. Látta a megszentelt gyertya apró képét visszatükröződni a gyöngy sima felületén, és újra hallotta a tenger mélyének oly kedves zenéjét, látta a tengerfenék sugárzó zöld színét.

Juana titokban ránézett, és látta a mosolyt az arcán. És mert bizonyos értelemben egyek voltak és összetartoztak, vele mosolygott.

Reménnyel kezdődött a napjuk.

IV.

Csodálatra méltó, ahogy egy kisváros figyelemmel kíséri önnön létezését. Ha minden férfi és nő, ha minden gyermek az elismert minta szerint viselkedik, és nem hágja át a korlátokat, nem rí ki a többiek közül, és nem próbál ki új dolgokat, nem beteg, és nem veszélyezteti a szellem békéjét vagy a város életének állandóságát, akkor - mint apró rész - beolvad az egészbe, és soha többé nem hallani róla. De elég egyetlenegy ember, aki eltér a megszokott és elfogadott formáktól, és a város idegesen összerándul, a hír pedig, mint idegpályán az inger, bejárja minden részét.

La Pazban így már korán reggel tudta az egész város, hogy Kino aznap eladja a gyöngyöt. Tudták a szomszédok a rőzsekunyhókban, tudták a gyöngyhalászok meg a kínai boltosok, és tudták a templomban is, mert a ministránsfiúk erről suttogtak. A hír még az apácákhoz is eljutott. A koldusok a templom előtt erről beszéltek, mert ott akartak lenni, hogy a szerencse első gyümölcsének dézsmáját leszedjék. A kisfiúk izgatottak lettek. De ami a legfontosabb: a gyöngykereskedők is tudtak a hírről, és amikor eljött a nap, egyedül ültek irodájukban, előttük kis fekete bársonytálcájuk, amin ujjbegyeikkel gyöngyöket gurítgattak, és mindegyikük azt fontolgatta, milyen szerepe lesz a történetben.

Mindenki azt hitte, hogy a gyöngykereskedők önállóak és egymás ellenében licitálnak a gyöngyre, amit a halászok visznek hozzájuk. Valaha így is volt. De ez túl sokba került, mert a licitálás izgalmában gyakran felverték az árat, és túl sokat fizettek egy-egy értékesebb gyöngyért. Az ilyen tékozló módszer nem támogatható hosszú távon. Így most már csak egy gyöngykereskedő volt, sok karral. Azok az emberek, akik az irodákban ültek, és Kinóra vártak, tudták, milyen árat nevezzenek meg, meddig licitáljanak, és melyikük milyen módon tesz majd ajánlatot. És annak ellenére, hogy a fizetésükön túl nem húztak hasznot az üzletből, ezeknek a férfiaknak most izgalmat okozott a vadászat érzése. Mert ha a férfi feladata, hogy letörje az árat, akkor örömét és megelégedettségét leli abban, hogy a lehető legalacsonyabb árat adja. Mert a világon minden férfi a képességei legjobbját nyújtja, és senki sem adja alább legjobb tudásánál, bármit gondol is közben. Függetlenül bármely juttatástól, amit kaphat, bármely dicsérettől, bármely előbbre jutástól, egy gyöngykereskedő - az gyöngykereskedő, és az lesz a legjobb és legelégedettebb kereskedő, aki a legalacsonyabb árért vásárol.

A nap sárgán izzott aznap reggel, eloszlatta a párát a folyótorkolatban és az Öböl felett, foltokba tömörítve a magasba

emelte, szinte vibrált a levegő, és anyagtalanná vált minden. A várostól északra mintha egy hegy lebegett volna a levegőben, ami valójában több mint kétszáz mérföldre volt. A meredek lejtőket fenyőfák borították, és egy hatalmas, sziklás csúcs emelkedett ki az erdő vonulatából.

Aznap reggel a csónakok egymás mellett sorakoztak a parton, a halászok nem mentek ki, hogy lemerüljenek, mert túl sok minden fog történni, túl sok mindent kell látniuk, amikor Kino elmegy, hogy eladja a nagy gyöngyöt.

A rőzsekunyhókban a parton Kino szomszédai hosszasan üldögéltek a reggelijük mellett, és arról beszéltek, mit csinálnának, ha ők találták volna meg a gyöngyöt. Egy férfi azt mondta, a Szent Atyának ajándékozná. Egy másik pedig miséket venne a családja lelki üdvéért ezer évre. Egy harmadik fogná a pénzt, és elosztaná La Paz szegényei között. Egy negyedik pedig mindarra a jóra gondolt, amit az ember pénzzel szerezhet. Adományokra, segélyekre meg a menedékre, amit akkor nyújthat az ember, ha pénze van. Minden szomszéd azt remélte, hogy a hirtelen gazdagság nem száll Kino fejébe, nem változtatja gazdag emberré, nem oltja bele a Gonosz szellemét, a kapzsiságot, a gyűlöletet és a hidegséget. Mert Kinót szerették, és kár lenne, ha a gyöngy tönkretenné.

- Az a jó asszony, Juana - mondták -, az a gyönyörű gyermek, Coyotito, meg majd a többi, amelyik még jön. Milyen kár lenne, ha a gyöngy mindannyiukat tönkretenné!

Kino és Juana számára ez volt az életük reggele, csak ahhoz a naphoz hasonlítható, amikor a gyermekük megszületett. Ebből táplálkozhat az összes többi nap. Így emlékezhetnek majd: „Az két évvel azelőtt volt, hogy eladtuk a gyöngyöt", vagy: „Az hat héttel azután volt, hogy eladtuk a gyöngyöt".

Juana, a lehetőségeket fontolgatva, félretett minden elővigyázatosságot, és abba a ruhába öltöztette Coyotitót, amit a keresztelőjére tett el, ha majd pénzük lesz. Megfésülte és befonta a haját, összekötötte a végét két kis piros szalaggal, és felvette az esküvői szoknyáját és mellényét. A nap már negyed magasságban járt, mire elkészültek. Kino rongyos fehér ruhája legalább tiszta volt. Az utolsó nap, amikor még rongyos a ruhája. Mert holnap, de lehet, már aznap délután, új ruhája lesz.

A szomszédok, Kino ajtaját figyelve kunyhójuk résein át, felöltöztek, és szintén készen álltak. Semmi feszélyezettségét nem éreztek azért, mert csatlakoznak Kinóhoz és Juanához. Ennek így kell lennie, megőrültek volna, ha kimaradnak ebből a történelmi pillanatból. A barátságtalanság jele lett volna.

Juana gondosan tette fel a vállkendőjét, és, egyik végét a könyöke alatt áthúzva, úgy erősítette a jobb karjára, hogy egy fészek

keletkezett, amibe Coyotitót helyezte; és úgy igazította a kendőt, hogy a gyermek mindent láthasson, és, talán, emlékezhessen.

Kino feltette hatalmas szalmakalapját, megtapogatta a kezével, hogy érezze, megfelelően áll-e. Nem csúszott-e hátra vagy oldalra, mint egy meggondolatlan és felelőtlen nőtlen férfié, vagy nem lapos-e, ahogy egy öregember viselné, hanem kicsit előrebillen, hogy erőt, komolyságot és agresszivitást fejezzen ki.

Nagyon sok mindent ki lehet olvasni egy férfi kalapjának a dőléséből.

Kino belebújtatta a lábát a szandáljába, és felhúzta a szíjat a sarka fölé. A nagy gyöngyöt egy elnyűtt, de puha szarvasbőrdarabba csomagolta, és egy kis bőrzacskóba helyezte, amit az inge zsebébe csúsztatott. Gondosan keskenyre hajtogatta a takaróját, és a bal vállára vetette.

Most már készen álltak.

Kino méltóságteljesen lépett ki a házából, Juana, Coyotitóval a karján, követte. És ahogy a vízmosta ösvényen a város felé indultak, a szomszédok csatlakoztak hozzájuk. A házakból szinte áradtak kifelé az emberek, az ajtónyílásokból özönlöttek a gyerekek. Az alkalom komolysága miatt csak egy ember ment Kinóval, a bátyja, Juan Tomás.

Juan Tomás figyelmeztette a fivérét:

- Vigyáznod kell, nehogy becsapjanak! - mondta.

- Nagyon figyelek - értett egyet Kino.

- Nem tudjuk, máshol milyen árat adnak - mondta Juan Tomás. - Honnan tudhatnánk, mi a tisztességes ár, ha nem tudjuk, mit kapnak máshol a gyöngyért?

- Ez igaz - mondta Kino -, de hogyan is tudhatnánk? Mi itt vagyunk, és nem ott.

Amint a város felé mentek, a tömeg egyre csak nőtt mögöttük. Juan Tomás idegességében tovább beszélt:

- Mielőtt megszülettél, Kino - mondta -, az öregek kigondolták, hogyan kaphatnának több pénzt a gyöngyökért. Azt gondolták, jobb lesz, ha egy ügynököt fogadnak, aki az összes gyöngyöt elviszi a fővárosba, ott eladja, és csak a részét tartja meg a haszonból.

Kino bólintott.

- Tudom - mondta. - Ez jó gondolat volt.

- És fogadtak valakit - folytatta Juan Tomás. - Összeszedték a gyöngyöket, és útjára bocsátották az emberüket. Soha többé nem hallottak felőle, és a gyöngyök elvesztek. Aztán fogadtak egy másik embert, elindították őt is, és róla sem hallottak többet. Végül feladták, és visszatértek a régi módszerhez.

- Tudom - mondta Kino. - Hallottam az apánkat erről mesélni. Jó ötlet volt, de ellenkezett a vallással. Az Atya ezt világosan

elmagyarázta. A gyöngy elvesztése azok büntetése volt, akik megpróbálták elhagyni az őrhelyüket. Mert, mondta az Atya, minden férfi és nő egy-egy katona, akiket Isten küldött, hogy őrizzék a Világegyetem várának valamely részét. Vannak, akik a sáncokon állnak, és vannak, akik hátul, a falak árnyékában. De mindnek hűségesnek kell maradnia, és nem rohangálhatnak egyik helyről a másikra, mert a várat veszélyezteti a Pokol támadása.

- Én is hallottam, amikor az Atya ezt a prédikációt tartotta - mondta Juan Tomás. - Minden évben elmondja.

A fivérek, miközben csak mentek előre, kicsit összehúzták a szemük, ahogy a nagyapáik, meg azok nagyapái is tették négyszáz éven át azóta, amióta először jöttek az idegenek, érvekkel és parancsokkal, meg puskaporral, nyomatékul. És a négyszáz év alatt Kino népe csak egy védekezési módot tanult - szemhunyorítást, az ajkak összeszorítását és a visszavonulást. Semmi nem tudta ezt a falat ledönteni, és ők épségben maradtak mögötte.

A növekvő tömeg ünnepélyesen menetelt, érzékeltették ennek a napnak a fontosságát, és minden gyerekre, akinek veszekedni, visongani, lármázni, kalapot csenni vagy hajat cibálni támadt volna kedve, rápisszegtek a szülők, hogy maradjon csendben. Annyira fontos volt ez a nap, hogy még egy öregember is eljött, unokaöccse széles vállán lovagolva. A menet elhagyta a rőzsekunyhókat, és beért a kőházak közé, ahol az utcák kicsit kiszélesedtek, és keskeny járda volt a házak mentén. A koldusok most is csatlakoztak hozzájuk a templom mellől, a boltosok kinéztek üzleteikből, amint elhaladtak. Az apró ivókat elhagyták a vendégek, a tulajdonosok bezártak, és velük tartottak. A nap a város utcáira tűzött, és még az apró kavicsok is árnyékot vetettek a talajra.

A menetet megelőzte a közeledésének híre, apró sötét irodáikban éberekké váltak a gyöngykereskedők. Papírokat vettek elő, hogy amikor Kino megérkezik, lássa, mennyire dolgoznak, és eltették a gyöngyöket, mert nem jó, ha egy gyengébb minőségű gyöngyöt lehet látni egy gyönyörű példány mellett. Mert már értesültek Kino gyöngyének a szépségéről. A kereskedők irodái egymás mellett voltak egy szűk utcában, rács fedte az ablakokat, és fazsaluk zárták el a fény útját, csak halvány világosság derengett a helyiségekben.

Testes, lomha férfi ült az egyik iroda mélyén. Az arca mindig atyáskodó és nyájas, a tekintete barátságos. Mindenkinek hangos jó reggelt köszönt, mindenkivel szertartásosan kezet rázott. Vidám ember volt, aki minden viccet ismert, de aki szomorú is tudott lenni, ha kellett; és nevetés közben is emlékezett a nagynénéd halálára, és nedves lett a szeme az együttérzéstől, osztozva a veszteség felett érzett fájdalmadban. Ezen a reggelen virágot helyezett egy vázába az íróasztalára, a fekete bársonnyal bélelt gyöngytartótálca mellé. Egy

szál bíborszínű hibiszkuszt. Gondosan megborotválkozott, a keze tiszta volt, a körme fénylett. Az ajtaját kitárta, halkan dudorászott, és a jobb kezével bűvészmozdulatokat gyakorolt. Egy pénzérmét görgetett előre-hátra az ujjai között. Meg-megcsillanva hol eltűnt, hol felbukkant, szemvillanásnyi idő alatt. A férfi nem fordított figyelmet a mutatványra, az ujjai szinte mechanikusan mozogtak, aprólékos pontossággal, ő meg csak mereven bámult kifelé az ajtón. Aztán meghallotta a közeledő tömeg lépteinek a dobogását. Jobb kezének ujjai egyre gyorsabban és gyorsabban mozogtak, míg Kino alakja be nem töltötte az ajtónyílást. A pénzdarab felvillant, majd eltűnt.

- Jó reggelt, barátom! - mondta a tömzsi ember. - Mit tehetek érted?

Kino az iroda félhomályába meredt, a pupillája összeszűkült a kinti vakító fénytől. A kereskedő tekintete merev és kegyetlen lett, mint a sólyomé, míg arcának többi része üdvözlésül mosolygott. Az asztal alatt, jobb kezével, titokban tovább pörgette a pénzdarabot.

- Van egy gyöngyöm - mondta Kino. És Juan Tomás, aki mellette állt, aprót horkantott, megerősítése jeléül. A szomszédok az ajtó köré csoportosulva figyeltek, a kisfiúk felkapaszkodtak az ablakrácsra, és bebámultak, néhányan, négykézláb, Kino lábai közül figyelték az eseményeket.

- Van egy gyöngyöd - mondta a kereskedő. - néha egy férfi egy tucatot is hoz. Hát lássuk azt a gyöngyöt! Felbecsüljük, és a legjobb árat adjuk neked. - Ujjai dühödten játszottak a pénzérmével.

Kino ösztönösen tudta, hogyan érhet el drámai hatást. Lassan húzta elő a bőrzacskót, lassan vette elő belőle a piszkos szarvasbőrdarabot, aztán a bársonytálcára gurította a nagy gyöngyöt, és a szeme azonnal a kereskedő arcára pillantott. De nem látott semmit, semmi mozgást, semmi változást. A kereskedőnek arcizma sem rezdült. De a kéz az asztal mögött elvétette a mozdulatot. Az érme megakadt az egyik ujjízületen, hangtalanul a kereskedő ölébe csúszott, és az ujjai ökölbe szorultak. A jobb kéz előbukkant, a mutatóujj megérintette a nagy gyöngyöt, és végiggörgette a fekete bársonyon. Majd, a hüvelyk- és a mutatóujja közé fogva, a kereskedő felvette, a szeméhez emelte és megforgatta a levegőben.

Kino visszatartotta a lélegzetét, a szomszédok is visszatartották a lélegzetüket, és suttogva adták tovább: „Éppen vizsgálgatja... még nem hangzott el ár... még nem jutottak el az árig."

Most a kereskedő keze szinte önállósította magát. A mutatóujj visszacsúsztatta a nagy gyöngyöt a tálcára, bökdöste és bántalmazta, és a kereskedő arcán szomorkás, lenéző mosoly jelent meg.

- Sajnálom, barátom - mondta, és kicsit megvonta a vállát, hogy jelezze: a szerencsétlenség nem az ő hibája.

- Ez a gyöngy sokat ér - mondta Kino.

- Biztos hallottál már a bolond aranyáról - válaszolta a kereskedő. -

Ez a gyöngy olyan, mint a bolond aranya. Túl nagy. Ki venné meg? Nincs piaca az ilyennek. Ez csak egy érdekesség. Sajnálom. Azt hitted, értékes, pedig csak ritkaság.

Most Kino arcára kiült a meghökkenés és az aggodalom.

- Ez A Világ Legszebb Gyöngye! - kiáltotta. - Soha senki nem látott még ilyen gyöngyöt!

- Dehogynem - mondta a kereskedő. - Ez nagy és otromba. Mint ritkaság, érdekes, néhány múzeum talán megvenné, hogy kiállítsa a tengerikagyló-gyűjteményében. Tudok adni neked, mondjuk, ezer pezót.

Kino arca elsötétült, és veszedelmessé vált.

- Ez ötvenezret is megér! - mondta. - Maga tudja ezt! Be akar csapni!

A tömeg enyhén felmordult, amint meghallották az árat. És a kereskedőt a félelem apró reszketése járta át.

- Ne engem hibáztass - mondta gyorsan -, én csak egy becsüs vagyok. Kérdezd meg a többieket! Menj az irodájukba, és mutasd meg a gyöngyöd, vagy inkább engedd, hogy idejöjjenek, és akkor láthatod, nincs összejátszás.

- Fiú! - kiáltotta. A szolgája benézett a hátsó ajtón. - Fiú, ugorj át valamelyikhez, meg egy másikhoz és egy harmadikhoz is! Kérd meg őket, jöjjenek át, de ne mondd meg, miért! Csak annyit mondj, hogy örömmel látnám őket!

És jobb keze az asztal mögé bújt, elővett egy másik érmét a zsebéből, és előre-hátra kezdte pörgetni az ujjai között.

Kino szomszédai összesúgtak. Valami ilyesmitől tartottak. A gyöngy ugyan nagy volt, de furcsa volt a színe. Az első pillanattól kezdve gyanakodtak. Egyébként is: ezer pezót nem dob el az ember. Ez viszonylagos gazdagság volt egy szegény embernek. Feltételezték, Kino elfogad ezer pezót. Hiszen tegnap még semmije sem volt.

De Kino merevvé és keménnyé vált. Érezte, amint a sors kicsúszik a kezei közül. Érezte a farkasok keringését, a keselyűk körözését. Az Ördög megszilárdította, és képtelen volt megvédeni magát. Hallotta fülében a Gonosz zenéjét. A fekete bársonyon a nagy gyöngy úgy ragyogott, hogy a kereskedő nem tudta levenni róla a szemét.

A tömeg az ajtóban megremegett és szétvált, beengedte a három gyöngykereskedőt. Az emberek most csöndben voltak, féltek elvéteni egyetlen szót is, nem látni egyetlen mozdulatot. Kino hallgatott és figyelt. Apró ráncigálást érzett a hátán, megfordult, és Juana szemébe tekintett. Amikor visszafordult, már ismét erőt érzett.

A kereskedők nem néztek egymásra, sem a gyöngyre. A férfi az asztal mögött megszólalt:

- Mondtam egy összeget, hogy mennyit érhet ez a gyöngy. A tulajdonosa itt nem hiszi, hogy tisztességes az ár. Megkérlek

benneteket, vizsgáljátok meg ezt a... ezt a dolgot, és tegyetek ajánlatot! He felejtsd - mondta Kinónak -, nem említettem az összeget.

Az első kereskedő, szikár és inas, látszólag most nézett először a gyöngyre, felvette, gyorsan megforgatta a hüvelyk- és a mutatóujja között, aztán megvetően visszahelyezte a tálcára:

- Engem hagyj ki a tárgyalásból! - mondta szárazon. - Egyáltalán nem akarok ajánlatot tenni, nem akarom ezt a gyöngyöt. Ez nem gyöngy, ez egy szörnyűség! - Keskeny ajka lebiggyedt.

Most a második kereskedő - kis ember, félénk hanggal - vette fel a gyöngyöt, és alaposan megvizsgálta. Elővett egy nagyítót a zsebéből, és azzal nézegette. Aztán halkan felnevetett:

- Jobb gyöngyöket készítenek agyagból - mondta. - Ismerem az ilyeneket. Ez lágy és fakó, el fogja veszíteni a színét, és elpusztul néhány hónapon belül, nézd! - nyújtotta oda a nagyítót Kinónak. Megmutatta, hogyan kell használni, és Kino, aki még soha nem látta felnagyítva egy gyöngy felszínét sem, megrémült, milyen furcsán néz ki.

A harmadik kereskedő elvette a gyöngyöt Kino kezéből.

- Az egyik ügyfelem szereti az ilyen dolgokat - mondta. - Adok érte ötszáz pesót, és talán el tudom adni az ügyfelemnek hatszázért.

Kino gyorsan odanyúlt, és kikapta a gyöngyöt a kezéből. Bebugyolálta a szarvasbőrbe, és eldugta.

Az ember az asztal mögött megszólalt:

- Bolond vagyok, tudom, de az első ajánlatom még áll. Még mindig ajánlok érte ezer pezót. Mit fogsz most tenni? - kérdezte.

- Becsapnak! - kiáltotta Kino indulatosan. - A gyöngyöm itt nem eladó! Elmegyek, akár a fővárosba is.

A kereskedők most gyorsan egymásra pillantottak. Érezték, túl messzire mentek, és tudták, megkapják a büntetésüket, mert hibáztak. A férfi az asztalnál gyorsan megszólalt:

- Elmehetek ezerötszázig...

De Kino már utat tört magának a tömegen keresztül. A beszéd zsongása elmosódottan jutott el hozzá, dühödt vére a fülében dobolt. Átvágott az embereken, és nagy léptekkel elindult. Juana követte, szaporán lépkedve mögötte.

Amikor elérkezett az este, a szomszédok a rőzsekunyhókban ültek, ették a kukoricalepényt meg a babot, és a reggel nagy eseményéről beszéltek. Nem tudták, mit gondoljanak. Pompás gyöngynek tűnt a számukra, de még soha nem láttak ilyen gyöngyöt, és a kereskedők biztosan többet tudnak náluk a gyöngyök értékéről.

- És ne feledjétek - mondták -, azok a kereskedők nem beszéltek össze. Mindhárman, külön-külön, tudták, hogy a gyöngy értéktelen.

- És mi van, ha korábban már megbeszélték?

-Ha így van, akkor mindannyiunkat, egész életünkben becsaptak.

Talán, érveltek néhányan, jobb lett volna, ha Kino elfogadja az ezerötszáz pezót. Ez sok pénz, több, mint amennyit valaha is látott. Talán Kino egy önfejű bolond. Mi van, ha tényleg elmegy a fővárosba, és nem talál vevőt a gyöngyére. Ezen soha nem fogja tudni túltenni magát.

És most, mondták más félénkek, most, hogy szembeszállt velük, azok a kereskedők többé nem akarnak majd üzletelni vele. Talán Kino a saját fejét vágta le, és önmagát tette tönkre.

Mások azt mondták, Kino bátor férfi, szenvedélyes férfi, és igaza van. A bátorságából mind hasznot hajthatunk. Ezek büszkék voltak Kinóra.

A házában Kino a gyékényszőnyegen kuporgott és töprengett. Eltemette a gyöngyöt a tűzhely egyik köve alá, és meredten bámulta a gyékény szövését, míg a keresztmintázat táncolni nem kezdett a szeme előtt. Elvesztett egy világot, és nem szerzett másikat helyette.

És Kino félt. Soha életében nem volt még távol az otthonától. Félt az idegenektől és az idegen helyektől. Rémületbe ejtette az idegenszerűség, A Szörny, ahogy a fővárost hívták. A vízen túl feküdt, a hegyeken túl, ezer mérföldre, és minden idegen, borzasztó mérföld rémületet okozott. De Kino elvesztette a régi világát, és fel kellett kapaszkodnia egy újra. Mert az álmai a jövőről valósak voltak, soha le nem rombolhatók. És azt mondta:

- Elmegyek - és ez is valós dolog volt. Elhatározni, hogy megy, és kimondani: már a fél út megtételét jelentette.

Juana figyelte, ahogy elássa a gyöngyöt. Figyelte, miközben tisztába tette és megszoptatta Coyotitót, és elkészítette a kukoricalepényt vacsorára.

Juan Tomás bejött és lekuporodott Kino mellé. Sokáig csöndben maradt, míg végül Kino kibökte:

- Mi mást tehettem volna? Azok csalók!

Juan Tomás megfontoltan bólintott. Ő volt az idősebb, és Kino bölcsességet keresve nézett rá.

- Nehéz dönteni - mondta. - Tudjuk, hogy a születésünktől a túlfizetett koporsónkig becsapnak minket. De túléljük, nem a kereskedőkkel szálltál szembe, hanem az egész rendszerrel, az egész életmóddal, és én téged féltelek.

- Mitől félhetnék az éhenhaláson kívül? - kérdezte Kino.

Juan Tomás lassan megrázta a fejét.

- Attól mindannyiunknak félnünk kell. Feltételezzük, igazad van. Feltételezzük, a gyöngyöd sokat ér. Azt gondolod, ezzel vége a játszmának?

- Ezt hogy érted?

-Nem tudom - mondta Juan Tomás -, de féltelek. Új helyeken jársz, nem ismered az utat.

- Elmegyek. Hamarosan elmegyek - mondta Kino.

- Igen - Juan Tomás egyetértett. - Ezt kell tenned. De nem tudom, mást találsz-e a városban. Itt barátaid vannak, és itt a bátyád. Ott nincs senkid.

- Mit tegyek? - kiáltotta Kino. - Nagy gyalázat történik itt. A fiamnak esélyt kell kapnia. Ezt támadják most. A barátaim meg fognak védeni.

- Csak addig, amíg ők nem kerülnek emiatt veszélybe, vagy nem lesz kellemetlenségük - mondta Juan Tomás. Felemelkedett. - Isten áldjon!

- Isten áldjon! - válaszolta Kino, és még csak fel sem nézett, mert a szavak furcsa hűvösséget ébresztettek benne.

Jóval azután, hogy Juan Tomás elment, Kino töprengve ült a gyékényen. Fásultság telepedett rá, apró szürke reménytelenség. Mintha minden utat lezártak volna előtte. A fejében csak az ellenség sötét zenéjét hallotta. Az érzékei szinte pattanásig feszültek, de az agyát mélyen lefoglalták az események. A közeledő éjszaka minden apró neszét hallotta. A pihenni térő madarak álmos panaszkodását, a macskák szerelmi küzdelmét, az apró hullámok csobbanását a parton, a messzeség halk zajait. És érezte a visszahúzódó ár nyomán ott maradó hínárok erős szagát. A szeme előtt a rőzsetűz apró lángjai táncoltak a gyékényszőnyeg mintázatán.

Juana aggódva figyelte. De ismerte, és tudta, leginkább úgy tud segíteni, ha csendben marad, ha a közelében marad. És bár ő is hallotta Az Ördög Dalát, harcolt vele, halkan énekelve a család, a biztonság a melegség és az összetartozás, a család teljességének a dallamait. A karjában tartotta Coyotitót, és neki énekelt, hogy távol tartsa a Gonoszt, és a hangja bátran szegült szembe a sötét zene fenyegetésével.

Kino nem mozdult, a vacsoráját sem kérte. Juana tudta, majd fogja, ha akarja. Kino tekintete a távolba révedt, érzékelte a ravasz és éber Ördögöt a rőzsekunyhón kívül, érezte a sötét, csúszkáló dolgok motozását az éjszakában: rá vártak, hogy kimenjen. Félelmetes árnyak hívogatták és fenyegették. Jobb kezével az inge alá nyúlt, megtapintotta a kését, a szeme tágra nyílt. Felállt, és az ajtóhoz ment.

Juana meg akarta állítani, felemelte a kezét, a szája kinyílt a rémülettől. Hosszú pillanatig Kino csak nézte a sötétséget, majd kilépett. Juana apró iramodás neszét hallotta, tülekedést, morgó dulakodást és egy ütés hangját. A rémület egy pillanatra megdermesztette, aztán ajkai visszahúzódtak, kimutatta a fogát, mint egy vicsorgó macska. Lehelyezte Coyotitót a földre. Megragadott egy követ a tűzhelyről, és kisietett, de addigra már vége volt. Kino a földön hevert, próbált feltápászkodni, senki nem volt körülötte. Csak az árnyékok, az ütés, a hullámok csobbanása, a messziség hangjai. De a Gonosz ott volt mindenhol, elbújt a rőzsekerítés mögött, a ház mellett

kuporgott, a levegőben keringett.

Juana eldobta a követ, átkarolta Kinót, segített neki felállni, és betámogatta a házba. Vér szivárgott a feje tetejéről, és hosszú, mély vágás húzódott az arcán, a fülétől az álláig. Mély, vérző seb. Kino félig eszméletlen volt. Jobbra-balra rázta a fejét. Az inge szét volt szakítva, a ruhája félig letépve. Juana leültette a gyékényre, és a blúzával letörölgette a vastagodó vért az arcáról. Agávébort adott neki egy kis kancsóban. Kino tovább rázogatta a fejét, hogy elűzze a sötétséget.

- Ki volt? - kérdezte Juana.

- Nem tudom - mondta Kino -, nem láttam.

Juana hozta az agyagtálat a vízzel, lemosta a vágást Kino arcán, aki kábultan bámult maga elé.

- Kino, férjem! - kiáltotta Juana. A férfi tekintete a távolba meredt a nő mellett. - Kino, hallasz engem?

- Hallak - mondta a férfi nehézkesen.

- Kino, ez a gyöngy maga az Ördög. Engedd, hogy elpusztítsuk, mielőtt ez pusztít el minket. Engedd, hogy összetörjük két kő között. Engedd, hogy... engedd, hogy visszadobjuk a tengerbe, ahová tartozik. Kino, ez maga az Ördög, az Ördög!

Amint beszélt, a fény visszatért Kino tekintetébe, a szeme vadul izzott, az izmai megfeszültek, az akarata megkeményedett.

- Nem - mondta -, harcolni fogok! Győzni fogok! Megragadjuk az esélyünket! - Öklével a gyékényre ütött. - Senki sem veheti el a jó szerencsénket! - mondta. A tekintete ellágyult, és kedvesen megfogta Juana vállát. - Bízz bennem! - mondta. - Férfi vagyok - és az arca ravasszá vált.

- Reggel fogjuk a csónakunkat, és átkelünk a vízen, át a hegyeken, a fővárosba. Te meg én. És nem fognak becsapni. Férfi vagyok.

- Kino - mondta Juana fátyolos hangon -, félek. Egy férfit is meg lehet ölni. Engedd, hogy visszadobjuk a gyöngyöt a tengerbe!

- Csend! - mondta Kino vadul. - Férfi vagyok! Csend! - És Juana elhallgatott, mert Kino hangja parancsoló volt.

- Aludjunk egy keveset - mondta a férfi. - Az első fénynél elindulunk, nem félsz velem jönni?

- Nem, férjem.

Kino tekintete ellágyult, és melegen pillantott Juanára, a keze megérintette az asszony arcát.

- Aludjunk most - mondta.

V.

Előbújt a hold, kicsit megkésve, alig valamivel az első kakaskukorékolás előtt. Kino mozgást észlelt maga mellett, és kinyitotta a szemét. Nem mozdult. Csak a szeme kutatta a sötétet, és a rőzsekunyhó résein át beszűrődő halvány holdfényben meglátta Juanát, amint csendben felkel. Annyira óvatosan mozgott, hogy Kino csak halk neszt hallott, amikor az asszony megmozdította a tűzhely köveit. Aztán, mint egy árnyék, az ajtó felé surrant. Megállt Coyotito függőágya mellett, egy pillanatot várt az ajtónyílásban, majd eltűnt.

Kinóban felgyülemlett a harag. Felemelkedett, és csendben követni kezdte Juanát. Éppen olyan halkan mozgott, mint az asszony. Hallotta szapora lépteit, a part felé tartott. Csendesen ment utána, az agyát elöntötte a düh. Juana átjutott a bozótoson, és az apró sziklákon botorkálva a víz felé haladt. Aztán meghallotta, hogy jön a férfi, és rohanni kezdett. Már dobásra lendült a karja, amikor Kino ráugrott, megragadta a kezét, és kitépte belőle a gyöngyöt. Összeszorított ököllel az arcába vágott, és Juana a sziklákra esett. Kino oldalba rúgta. A halovány fényben látta, hogy ellepik a hullámok, a szoknyája meglebbent, majd a lábához simult, amikor a víz visszahúzódott.

Kino lenézett az asszonyra, és a fogát vicsorgatta. Úgy sziszegett rá, mint egy kígyó, és Juana tágra nyílt, rémület nélküli szemekkel bámult rá. A birka néz így a mészárosra. Érezte, hogy a férfi ölni tudna, és hogy ez így van rendjén. Elfogadta ezt. Nem szállt volna szembe a férfival, még csak nem is tiltakozott volna. Aztán Kino dühe elszállt, és émelyítő undor fogta el. Elfordult az asszonytól, és elindult visszafelé a parton. Keresztülvágott a bozótoson. Az érzékeit eltompították az érzelmek.

Az iramodásukat hallotta meg, ahogy rárohantak. Kirántotta a kését, és előredöfött, egy sötét alakba. Érezte, hogy talált, aztán térdre zuhant, majd elterült a földön. Mohó ujjak vizsgálták át a ruháját, dühös ujjak kutatták a testét. A gyöngy kiesett a kezéből, és megbújt az ösvényen, egy kő mögött. Megcsillant a lágy holdfényben.

Juana felvonszolta magát a sziklákon. Az arca tompa volt a fájdalomtól, az oldala sajgott. Megpihent egy kicsit, nedves szoknyája hozzátapadt a testéhez. Nem érzett haragot Kino iránt. Kino azt mondta: „Férfi vagyok!" És ez bizonyos dolgokat jelentett Juana számára. Azt jelentette, hogy Kino egyszerre esztelen és jó. Azt jelentette, hogy Kino olyan erősnek érzi magát, hogy nekimenne akár egy hegynek is, vagy alámerülne a tengerbe. Juana asszonyi lelke tudta, hogy a hegy nem mozdulna, és a férfi összetörné magát. Tudta, hogy a férfi belefulladna a háborgó tengerbe. És mégis. Ez tette

férfivá: félig esztelenné, félig jóvá. És Juanának szüksége volt egy férfira, nem tudott férfi nélkül élni. Kicsit tanácstalanná tette ez a különbség a férfi és a nő között, de ismerte és elfogadta, és szüksége volt rá. Természetes, hogy követi a férfit, ez nem volt kétséges. Néha a benne lévő asszonyi képességek - a józan ész, az elővigyázatosság és a fennmaradás ösztöne - meg tudják törni Kinóban a férfit, és megvédik mindannyiukat. Fájdalmasan lábra állt, belementette a tenyerét a tengerbe, és megmosta zúzott arcát a maró, sós vízben. Aztán felvánszorgott a partra - Kino után.

Felhők érkeztek délről, és átvonultak az égen. A sápadt hold hol eltűnt, hol előbukkant a felhőgomolyagok között. Juana az egyik pillanatban sötétben ment, aztán világosban. A háta meggörnyedt a fájdalomtól, a fejét lehajtotta. A hold éppen elbújt, amikor keresztülment a bozótoson. Aztán újra előbukkant, és Juana meglátta az ösvényen, egy kő mögött, a nagy gyöngy csillogását. Letérdelt és felkapta. A hold eltűnt a felhők mögött. Juana térdelve maradt, és azon gondolkodott, hogy visszamenjen-e a tengerhez, és befejezze-e, amit elkezdett. Ahogy ott töprengett, újra világos lett, és két fekvő alakot pillantott meg maga előtt az ösvényen. Felszökkent, és látta, hogy az egyikük Kino, a másik meg egy idegen, akinek sötét, fénylő folyadék szivárgott a torkából.

Kino nehézkesen megmozdult. A keze és a lába megrándult, mint egy összezúzott rovaré, és darabos motyogás hagyta el a száját. Juana abban a pillanatban tudta, hogy korábbi életük örökre elmúlt. Egy halott férfi az ösvényen és mellette Kino kése, ragacsos pengével - meggyőzte erről. Juana egész idő alatt menteni próbálta a régi békét, a gyöngy előtti időt. Most vége, többé nem lehet visszahozni. Ezt tudva, azonnal feladta a múltat. Most csak egy dolog volt a fontos: önmagukat kellett megmentenie.

Elmúlt a fájdalma, a tompasága. Gyorsan bevonszolta a halott férfit a bozótosba. Kinóhoz ment, és nedves szoknyájával letörölte az arcát. A férfi kezdte visszanyerni az értelmét, és nyöszörgött:

- Elvitték a gyöngyöt. Elvesztettem. Most vége - mondta. - A gyöngy elveszett.

Juana úgy nyugtatgatta, mint egy beteg gyermeket:

- Csend! - mondta. - Itt a gyöngyöd! Megtaláltam az ösvényen. Hallasz engem? Itt a gyöngyöd! Érted? Megöltél egy embert. El kell mennünk. Értünk fognak jönni, érted? El kell mennünk, még világos előtt!

- Megtámadtak - mondta Kino szorongva. - Azért szúrtam, hogy mentsem az életem.

- Emlékszel, mi történt tegnap? - kérdezte Juana. - Azt hiszed, számit ez? Emlékszel az emberekre a városban? Azt hiszed, a magyarázatod segíteni fog?

Kino mély lélegzetet vett, és leküzdötte a gyengeségét.

- Nem - mondta. - Igazad van. - És az akarata megkeményedett, és férfi volt újra. - Menj a házunkba, és hozd el Coyotitót, és hozd el az összes kukoricát, amink van. Vízre húzom a csónakot, és elmegyünk.

Fogta a kését, és otthagyta az asszonyt. A part felé botorkált a csónakjához. És amikor a fény áttört a felhőkön, meglátta a nagy lyukat, amit a csónak aljába ütöttek. Égető harag öntötte el és adott erőt neki. Sötétség fogta körül a családját, és A Gonosz Dala betöltötte az éjszakát. Átszállt a mangrovefák felett, és belesikoltott a hullámok hangjába. A nagyapa csónakja, amit újra és újra betapasztott, most ott feküdt, szilánkos hasítékkal az alján. Ez olyan gonoszság, amit az értelem fel nem foghat. Megölni egy embert nem olyan gonosz tett, mint elpusztítani egy csónakot. Mert a csónaknak nincsenek fiai, mert a csónak nem tudja megvédeni magát. A megsebzett csónak nem gyógyul meg. Szomorúság vegyült Kino dühébe, de ez most a rombolás ösztönét szabadította fel benne. Állattá vált, amely megbújik, amely támad; és csak azért élt, hogy életben tartsa magát és a családját, nem érezte már a fájdalmat a fejében. Felszökkent a partra, keresztülvágott a bozótoson, a rőzsekunyhója felé, és eszébe sem jutott, hogy elvigye valamelyik szomszédjának a csónakját. Egyetlenegyszer sem fordult meg ez a gondolat a fejében, mint ahogy egy csónak összetörése sem jutott volna soha eszébe.

Kakasok kukorékoltak, a hajnal már nem volt messze. Az első tüzek füstje átszivárgott a rőzsekunyhók falain, fövő kukoricamálé illata érződött a levegőben. A hajnali madarak már a bozótosban ugráltak. A hold gyenge fénye halványulni kezdett, a felhők sűrűsödtek és dél felé tartottak. A folyótorkolatban friss szél fújt, ideges, nyugtalan szél, a vihar szagát hordta a fuvallatában. Szorongás érződött a levegőben.

Kinóban, amint a háza felé sietett, vad életöröm dagadt. Most nem volt összezavarodva, mert csak egy dolgot tehetett. A keze hozzáért a nagy gyöngyhöz, aztán a késéhez, amely az inge alatt függött.

Apró izzást látott maga előtt, hirtelen, sistergő zúgással, hosszú lángnyelv szökött fel a sötétben, és egy tűz magas oszlopa világította be az ösvényt. Kino rohanni kezdett. Tudta, ez az ő rőzsekunyhója. És azt is tudta, hogy ezek a házak néhány pillanat alatt leégnek. Amint rohant, siető alak futott feléje. Juana volt, Coyotitóval a karján, kezében Kino takaróját szorongatva. A csecsemő ijedten nyögdécselt, és Juana szeme tágra nyílt a rémülettől. Kino látta, hogy a ház elveszett, és nem kérdezett. Tudta, de az asszony mégis mondta:

- A kunyhót szétrombolták, a padlót felásták, még a csecsemő kosarát is kifordították, és, ahogy láttam, kívülről gyújtották a tüzet.

Az égő ház fénye erőteljesen megvilágította Kino arcát.

- Ki tette? - követelte.

- Nem tudom - mondta Juana. - Gonosz emberek.

A szomszédok sietve jöttek elő a házaikból, figyelték a leeső szikrákat, és széttaposták őket, hogy mentsék a saját otthonaikat. Kino hirtelen megijedt. Megrémítette a fény. Eszébe jutott a halott férfi a bozótosban. Megfogta Juana karját, és behúzta egy ház árnyékába, el a fényből, mert a fény - veszélyes. Gondolkodott egy pillanatig, majd az árnyékban mozogva a bátyja, Juan Tomás kunyhójához ment, és besurrant az ajtónyíláson, maga után húzva Juanát. Kintről hallotta a gyerekek visítozását és a szomszédok ordítozását. A barátai azt hitték, hogy bent vannak az égő házban.

Juan Tomás háza majdnem ugyanolyan volt, mint Kinóé. Csaknem mindegyik rőzsekunyhó egyforma volt, és mindegyik átengedte a fényt és a levegőt. Juana és Kino, a ház sarkában ülve, a falon keresztül látták a felcsapó, dühös lángokat, látták összedőlni a tetőt, és figyelték, amint a tűz kialszik. Éppen olyan gyorsan, mint a gallyakból rakott tűz. Hallották a barátaik figyelmeztető kiáltásait és Juan Tomás feleségének, Apoloniának átható siránkozását. Mint a legközelebbi nőrokon, belekezdett a szertartásos siratódalba.

Apolonia ráeszmélt, hogy nem a legjobb fejkendőjét viseli, és besietett a házba, hogy elővegye a szép, új kendőjét. Ahogy a fal melletti ládában turkált, Kino csendesen megszólalt:

- Apolonia, ne kiabálj! Nem sérültünk meg.

- Hogy jöttetek ide? - kérdezte az asszony.

- Ne kérdezd - mondta a férfi. - Menj Juan Tomáshoz és hozd ide, de senkinek se szólj! Ez nagyon fontos, Apolonia!

Az asszony megállt, keze tehetetlenül lógott a teste mellett, aztán azt mondta:

- Igen, sógorom.

Néhány perce múlva Juan Tornással jött vissza. A férfi meggyújtott egy gyertyát, odament hozzájuk a sarokba, és így szólt:

Apolonia, menj az ajtóhoz, és ne engedj be senkit! - Juan Tomás volt az idősebb, most átvette az irányítást.

- Na, öcsém?!

- Megtámadtak a sötétben - mondta Kino -, és a küzdelemben megöltem egy férfit.

- Kit? - kérdezte Juan Tomás gyorsan.

- Nem tudom. Minden sötét volt... minden sötét... és sötét alakok...

- Ez a gyöngy - mondta Juan Tomás. - Maga az Ördög ez a gyöngy. El kellett volna adnod, és megszabadulnod a Gonosztól. Talán még eladhatod, és békét vehetsz magadnak. Kino erre azt felelte:

- Ó, bátyám! Megaláztak, és ez fontosabb, mint az életem. Mert a parton ott a széttört csónakom, a házam leégett, a bozótosban egy halott férfi fekszik. Minden menekülési lehetőség el van vágva. El kell rejtened minket, bátyám!

Kino figyelmesen nézett, és mély aggodalmat látott a bátyja

szemében, ezért megelőzte a lehetséges visszautasítást:

- Nem hosszú időre - szólt gyorsan -, csak amíg eltelik egy nap, és ismét éjszaka lesz. Akkor elmegyünk.

- Elbújtatlak - válaszolta Juan Tomás.

- Nem akarlak veszélybe sodorni - mondta Kino. - Tudom, olyan vagyok, mint a bélpoklos. El fogok menni ma este, és akkor biztonságban leszel.

- Megvédelek - mondta Juan Tomás, és hangosabban szólt: - Apolonia, zárd be az ajtót! Még titokban se mondd senkinek, hogy Kino itt van.

Csendben ültek egész nap a ház árnyékában, és hallották, hogy az emberek róluk beszélnek. A ház falán keresztül megfigyelhették, amint a szomszédok a hamu között kotorásztak a csontok után. Juan Tomás házában kuporogva hallották, milyen megrázkódtatást okozott a szomszédok körében a széttört csónak híre. Juan Tomás kiment az emberek közé, hogy elterelje a gyanakvásukat, elméleteket gyártott, és ötleteket adott, hogy mi történhetett Kinóval, Juanával és a gyermekkel. Valakinek azt mondta:

- Azt hiszem, délre mentek a part mentén, hogy megmeneküljenek a Gonosztól.

Másnak azt mondta:

- Kino soha nem hagyná el a tengert! Talán talált egy másik csónakot...

És azt is mondta:

- Apolonia beteg a bánattól.

Aznap a szél felkerekedett, hogy legyőzze az Öbölt. Kitépte a tengeri hínárokat és a fövenyt befedő gyomokat. A szél süvöltött a rőzsekunyhók között, egyetlen csónak sem volt biztonságban a vízen.

Aztán Juan Tomás azt mesélte a szomszédoknak:

- Kino nincs többé. Ha kiment a tengerre, mostanra már belefulladt.

És minden egyes út után valami kölcsönkért dologgal jött vissza. Hozott egy kis szalmából font szatyrot, nagy barna babbal, és egy rizzsel telt kivájt tököt. Kölcsönkért egy csésze száraz paprikát és egy darab sót, hozott egy hosszú bozótvágó kést, ötvennégy centiméter hosszút és jó nehezet. Olyat, mint egy kisebb fejsze, ami egyszerre volt szerszám és fegyver. Amint Kino meglátta a kést, felfénylett a szeme, megsimogatta a pengét, az ujjával kipróbálta az élét.

A szél tombolt az Öbölben, fehérre festette a vizet. A mangrovefák rémülten hajladoztak. Finom homokpor emelkedett fel a földről, és fojtogató felhőként lebegett a tenger felett. A szél elfújta a felhőket, és tisztára söpörte az eget, úgy sodorva a homokot, mintha hó lenne.

Aztán, amikor elérkezett az este, Juan Tomás hosszan beszélt az öccsével:

- Hová fogtok menni?

- Északra - válaszolta Kino. - Azt hallottam, hogy északon városok vannak.

- Kerüljétek el a partot - mondta Juan Tomás. - Összeállítanak egy csapatot, hogy átkutassák. A városi emberek keresni fognak benneteket. Még megvan a gyöngy?

- Igen - mondta Kino. - És meg is fogom tartani. Lehet, elajándékoztam volna, de most már ez a balszerencsém, és ez az életem. Meg fogom tartani.

A tekintete kemény volt, kegyetlen és keserű.

Coyotito nyöszörögni kezdett, és Juana, mint egy varázsló, pusmogott neki, és lecsendesítette.

- A szél jó - mondta Juan Tomás. - nem maradnak nyomok.

Csendben indultak el a sötétben, mielőtt a hold felkelt. A család szertartásosan állt Juan Tomás házában. Juana a hátára vette Coyotitót, és betakarta a fejkendőjével. A gyermek aludt, az arca féloldalt nekiszorult az asszony vállának. A fejkendő teljesen befedte a gyermeket, egyik vége Juana orrát takarta, hogy védje a rossz éjszakai levegőtől. Juan Tomás átölelte az öccsét, és megcsókolta mindkét orcáját.

- Isten kísérje az utad! - mondta, és ez olyan volt, mint egy halálkiáltás. - nem adod fel a gyöngyöt?

- Ez a gyöngy már eggyé vált velem - válaszolta Kino. - Ha feladom, a lelkem vesztem el. Isten vigyázza a Te utad is!

VI.

A szél vadul és erőteljesen fújt, gallyakkal, homokkal meg apró kavicsokkal szórta be őket. Juana és Kino szorosan összehúzták magukon a ruhájukat, befedték az arcukat, és nekivágtak a világnak. Az eget tisztára söpörte a szél, a csillagok hidegen ragyogtak a fekete égbolton. Azok ketten óvatosan mentek, elkerülték a város közepét, ahol néhány kapuban alvó esetleg megláthatta volna őket. Mert a város bezárkózott éjszakára, de észrevettek bárkit, aki a sötétben mozgott. Kino a város peremén haladt, és északra fordult a csillagok alapján. Megtalálta a kitaposott utat a homokban, amely a bozótoson keresztül vezetett Loreto felé, a Csodatévő Szűz városába.

Kino érezte, amint a felkavart homok a bokájának ütődik, és örült, mert tudta, nem maradnak nyomok. A csillagok halovány fénye megvilágította a szűk utat a bozótoson át. Kino hallotta Juana puha lépteit maga mögött. A férfi gyorsan és csendesen ment, az asszony pedig szaporán lépkedett mögötte, hogy le ne maradjon.

Ősi dolgok ébredeztek Kinóban. Bár félt a sötéttől és az ördögöktől, akik éjszaka kísértenek, hirtelen jókedv töltötte el, valami állati ösztön mozdult benne, ami óvatossá, gyanakvóvá és veszélyessé tette. Ősi ösztönök a népe múltjából. A szél támogatta, a csillagok vezették. A szél süvöltött és száguldott a bozótosban, a család csak menetelt tovább, egyik óra telt a másik után. Senki mellett nem haladtak el, senkit nem láttak. Végül, tőlük jobbra, a fogyó hold megjelent az égbolton, a szél elhalt, és nyugalmas lett a vidék.

Látták a keskeny ösvényt maguk előtt, mélyen belevágtak a keréknyomok a homokba. Most, hogy elült a szél, megmaradnak a lábnyomok, de már jó messze jártak a várostól, és talán nem fedezik fel a nyomukat. Kino óvatosan haladt az egyik kerékvágásban, és Juana közvetlenül a nyomába lépett. Egyetlen nagyobb szekér, amelyik reggel a városba megy, el fogja tüntetni a lábuk nyomát.

Egész éjjel meneteltek, egyforma sebességgel. Coyotito egyszer felébredt, Juana feljebb emelte, és addig nyugtatgatta, amíg újra el nem aludt. Az éjszaka gonoszai ismét körülvették őket. A bozótosban prérifarkasok kiáltottak és nevettek, a fejük felett baglyok rikoltoztak és huhogtak. Egyszer egy hatalmas állat dübörgött el mellettük, összetörve az aljnövényzetet. Kino megragadta óriási tőrének markolatát, és a biztonság érzése töltötte el.

A Gyöngy Dala csendesen, győzedelmesen szólt, A Család Dalától kísérve, és együtt hullámzott a szandálas lábak halk dobogásával a porban. Egész éjjel meneteltek, és a hajnal első fényénél Kino átkutatta az út mentét, hogy valami búvóhelyet találjon, ahol el tudják

tölteni a napot. Az úthoz közel talált is megfelelő helyet, ahol őzek fekhettek, sűrűn fedték az út mentén sorakozó törékeny száraz fák. Amikor Juana letelepedett, és szoptatni kezdte a csecsemőt, Kino visszament az útra, letört egy ágat, és ahol letértek, gondosan elsöpörte a nyomokat. Az első fénynél meghallotta egy szekér nyikorgását, lekuporodott és figyelte, amint a nehéz, kétkerekű alkalmatosság elhalad. Lomha ökrök húzták. Amikor eltűnt a szeme elől, Kino visszament az útra, megnézte a kerékcsapást, és látta, hogy a lábnyomok eltűntek. Ismét elsöpörte a nyomait, és visszament Juanához.

Az asszony odaadta Kinónak a puha kukoricalepényt, amit Apolonia csomagolt, és egy idő után aludt egy kicsit. Kino a földön ült, és maga elé bámult. Figyelte a hangyák mozgását, kis menetoszlop a lába közelében. Kino az útjukba helyezte a lábát. Az oszlop felmászott a lábfejére, és folytatta az útját. Kino nem mozdult és nézte, amint áthaladnak rajta.

A nap forrón emelkedett. Már eltávolodtak az Öböltől, a levegő száraz volt és forró, a bozót pattogott a hőségtől, és erős gyantaillat érződött. Amikor Juana felébredt, a nap már magasan járt. Kino olyan dolgokat mondott neki, amiket már tudott.

- Légy óvatos azzal a fajta fával ott! - mondta a férfi, és mutatta is. - Ne érj hozzá, mert ha megfogod, és utána a szemedhez érsz, megvakíthat. És légy óvatos azzal a fával, amelyik nedvedzik! Látod, amott van egy. Mert ha letöröd egy darabját, vörös vér folyik belőle, és ez az Ördög szerencséje.

Juana bólintott, és lágyan a férfira mosolygott, mert ismerte mind.

- Követni fognak minket? - kérdezte. - Gondolod, megpróbálnak megtalálni?

- Megpróbálnak - mondta Kino. - Bárki talál is meg minket, elveszi a gyöngyöt. Igen, meg fogják próbálni.

- Talán a kereskedőknek igazuk volt, és a gyöngy értéktelen. Talán ez mind csak ábránd.

Kino benyúlt a ruhája alá, és előhúzta a gyöngyöt. Addig engedte a napot játszani rajta, amíg égetni nem kezdte a szemét.

- Nem - mondta -, nem próbálták volna meg ellopni, ha értéktelen lenne.

- Tudod, ki támadott meg? A kereskedők voltak?

- Nem tudom - válaszolta a férfi -, nem láttam őket.

Belenézett a gyöngybe, hogy megtalálja a saját ábrándját.

- Amint eladjuk, végre lesz egy puskám - mondta, és a ragyogó felszínre nézett. Kereste a puskát, de csak egy összecsuklott test sötét tömegét látta a földön, csillogó vér szivárgott a torkából. Gyorsan megszólalt:

- Egy nagy templomban házasodunk majd össze - és a gyöngyben

Juanát látta, amint felduzzadt arccal mászik haza az éjjel. - A fiunknak meg kell tanulnia olvasni - szólt kétségbeesetten. És a gyöngyben Coyotito arca dagadt és lázas volt a gyógyszertől.

Kino hevesen visszadugta a gyöngyöt a ruhája alá, és A Gyöngy Dallama baljóssá vált, átszőtte a Gonosz zenéje.

A nap forrón tűzött, Kino és Juana behúzódtak a bozótos hűs árnyékába, ahol apró szürke madarak szökdeltek a földön. A nappali hőségben Kino pihent, befedte a szemét a kalapjával, takaróját az arcára húzta, hogy távol tartsa a legyeket, és elaludt.

Juana nem aludt. Mozdulatlan volt, mint egy kő, az arca nyugodt. Az ajka, ahol Kino megütötte, még mindig duzzadt volt, nagy legyek döngtek az állán lévő vágáson. Olyan csendben ült, mint egy őrszem, és amikor Coyotito felébredt, maga elé tette a földre, és figyelte, amint a karját emelgeti, és a lábával rugdal. A csecsemő rámosolygott, és ő addig gügyögött neki, amíg az is elmosolyodott. Felkapott egy apró ágat a földről, és megcsiklandozta a kicsit, majd vizet adott neki a flaskából, amit a batyujában cipelt.

Kino megmozdult álmában, torokhangon kiáltott, a karja jelképes harcban mozgott. Aztán felnyögött, és hirtelen felült, a szeme tágra nyílt, az orrlyuka kitágult. Figyelt, de csak a hőség reccsenését meg a távoli mormogást hallotta.

- Mi az? - kérdezte Juana.

- Csend! - mondta Kino.

Álmodtál.

- Talán - de nyugtalan volt, és amikor Juana kukoricalepényt adott neki a készletből, abbahagyta a rágást is, hogy figyeljen. Nyugtalan volt és ideges. A háta mögé pillantott, felemelte a hatalmas tőrt, és érezte az élét. Amikor Coyotito gügyögni kezdett a földön, Kino így szólt:

- Tartsd csendben!

- Mi a baj? - kérdezte Juana.

- Nem tudom.

Ismét figyelt, egy állat tekintete fénylett a szemében. Felemelkedett, csendben lekuporodott, átmászott a bozótoson, a tüskés fa takarásáig kúszott, és merően kikémlelt az útra, amerről jöttek.

És aztán meglátta őket. Közeledtek. A teste megfeszült, behúzta a fejét, és egy letört ág alól kandikált ki. A távolban három alakot pillantott meg, két gyalogost meg egy lovast. Tudta, kik azok, és jeges félelem járta át. A távolság ellenére is látta, hogy a két gyalogos lassan mozog, mélyen lehajolva. Most az egyik megállt, és a földet nézte, a másik csatlakozott hozzá. Nyomkeresők voltak, akik követni tudták a vadjuh nyomait is a sziklás hegyoldalon. Olyan érzékenyek voltak, mint egy vadászkutya. Ott ő és Juana talán kiléptek a keréknyomból, és ezek az emberek a szárazföld belsejéből, ezek a vadászok követni

tudták a kettétört szalmaszálat vagy az apró, összekuszált homokkupacot is. Mögöttük - lóháton - jött egy sötét ember, az orrát takaró fedte, és a nyergén keresztben egy puska csöve csillant meg a napfényben.

Kino olyan mereven feküdt, mint a faág. Alig vett levegőt, és a tekintete arra a helyre tévedt, ahol elseperte a nyomokat. Még az elseprés is üzenet lehet a nyomkeresőknek. Ismerte ezeket a szárazföldi vadászokat. Egy országban, ahol ezeknek a vadászképessége miatt csak kevés vad tud életben maradni, most őutána vadásznak. Mint az állatok, úgy tapadtak a földhöz, találtak egy jelet, fölégörnyedtek, a lovas meg várt.

A nyomkeresők, mint izgatott kutyák a melegedő nyomon, szűköltek egy kicsit. Kino lassan előhúzta a nagy tőrt, és készenlétbe helyezte. Tudta, mit kell tennie, ha a nyomkeresők megtalálják az alvóhelyüket. Akkor rá kell ugrania a lovasra, meg kell őt ölnie, és el kell vennie a puskáját. Ez volt az egyetlen esélye. És amint ezek hárman egyre közelebb kerültek az úton, Kino kis gödröket ásott a szandálja orrával, hogy váratlanul tudjon ugrani, és ne csússzon meg a lába. Éppen csak kilátott a faág alól.

Hátul, a rejtekhelyen, Juana is meghallotta a lódobogást. Coyotito gügyögni kezdett. Juana gyorsan felkapta, a kendője alá helyezte, és odaadta neki az egyik mellét. Coyotito elhallgatott.

Amint a nyomkeresők közelebb értek, Kino a letört ág mögül csak a lábukat látta, meg a ló lábait. Látta a férfiak kérges fekete lábait és rongyos ruhájukat, hallotta a nyereg nyikorgását és a sarkantyúk csörgését.

A nyomkeresők megálltak az elsöpört helynél, és tanulmányozni kezdték. A lovas is megállt. A ló felkapta a fejét, megrántotta a zablát, a zablaszár belevágott a szájába, és a ló felhorkant. A sötét bőrű nyomolvasók megfordultak, figyelték a lovat: nézték a füleit.

Kino visszatartotta a lélegzetét, a háta meggörbült, az izmok megfeszültek a karján meg a lábán, és a felső ajkán kiütött az izzadtság.

Hosszú percekig görnyedtek az út fölé a nyomkeresők, aztán lassan továbbindultak, mélyen lehajolva. A lovas követte őket. A nyomkeresők előresiettek, megtorpantak, körbenéztek, majd továbbmentek. Vissza fognak jönni. Kino tudta. Körbejárnak, kutatnak, kukucskálnak, görnyednek, de előbb vagy utóbb visszajönnek az eltüntetett nyomokhoz.

Csúszni kezdett hátrafelé, de nem törődött a nyomok eltüntetésével, nem is tudott volna, túl sok apró jel maradt, túl sok letört ág és felhorzsolt hely meg elmozdított kő. Elfogta a rémület, a menekülés rémülete. Tudta, a nyomkeresők megtalálják a nyomait. Nem volt menekvés, csak ha repülhetne. Eltávolodott az úttól, gyorsan és

csendben a rejtekhelyre ment, ahol Juana várta. Az asszony kérdőn tekintett rá.

- Nyomkeresők - szólt a férfi. - Gyere!

Aztán az elhagyatottság és a reménytelenség érzése kerítette hatalmába, az arca elsötétült, és a szeme szomorúvá vált.

- Talán hagynom kellene, hogy elkapjanak.

Juana azonnal talpra szökkent, és kezét Kino karjára fektette.

- Nálad van a gyöngy! - kiáltotta rekedten. - Gondolod, élve visszavisznek, hogy elmondhasd, ellopták tőled?!

Kino keze erőtlenül arra a helyre tévedt, ahol a gyöngyöt a ruhája alá rejtette.

- Meg fogják találni - mondta gyengén.

- Gyere! - szólt Juana. - Gyere! - És amikor a férfi nem válaszolt, folytatta: - Gondolod, engem életben hagynak? Gondolod, ezt a kicsit itt életben hagyják?

Az asszony biztatása belehasított az agyába, dühös morgás hagyta el az ajkát, a tekintete megtelt szenvedéllyel.

- Gyere! - mondta. - A hegyek közé megyünk. Talán ott elveszíthetjük őket.

Vadul összekapkodta a kulacsokat, meg a szatyrokat. Ez volt minden vagyonuk. Bal kezében összenyalábolva vitte a holmijukat jobbjában a hatalmas tőr szabadon meredt előre.

Szétválasztotta az ágakat Juana előtt, siettek nyugatra, a magas hegyek felé. Gyorsan lépdeltek a sűrű aljnövényzet között. Pánikszerűen menekültek.

Kino meg sem próbálta eltüntetni a nyomokat. Gyorsan ment, bele-belerúgott a kövekbe, árulkodó leveleket vert le az alacsonyabb ágakról. A magasban járó nap forrón tűzött a szárazságtól kirepedezett földre, még a gyér növényzet is tiltakozva húzódott össze. Előttük magasodott a csupasz gránithegylánc, úgy emelkedett ki az oldaláról lemosott kőtörmelékből, mint egy égre meredő, faragott oszlop. És Kino rohant a magas felé, ahogy minden üldözött állat tenné.

Ezen a vidéken nem volt víz. Kaktuszok nőttek mindenfelé, amelyek képesek voltak tárolni a vizet, és hosszú gyökerű bozót, amely mélyen le tudott jutni a földbe egy kevés nedvességért. A felszínt nem föld borította, hanem sziklatörmelék, apró, kocka alakú kövek meg nagyobb lapok, de egyik sem gömbölyűre koptatott. Kicsi, száraz és satnya fűcsomók nőttek a kövek között. Fű, ami az egyszeri esőtől kisarjadzik és életre kel, lehullatja a magjait és elpusztul. Tüskés békagyíkok figyelték, amint elhalad a család, és utánuk fordították apró sárkányfejüket. Imitt-amott egy-egy megzavart vadnyúl arrébb szökdelt az árnyékban, és elbújt a következő szikla mögött. Perzselő hőség telepedett erre a sivatagos vidékre, előttük a sziklás hegység hűvösnek és csábítónak látszott.

Kino menekült. Tudta, mi fog történni. Kicsivel arrébb, az úton, a nyomkeresők rájönnek, hogy elvétették a nyomot, és visszafordulnak. Kutatnak és értékelnek, és rövid idő múlva megtalálják azt a helyet, ahol Kino és Juana megpihent. Onnan pedig könnyű lesz a számukra. Az apró kövek, a lehullott levelek, a letört ágak, a felhorzsolt talaj, ahol a láb megcsúszott. Kino látta is őket gondolatban, amint a nyomok fölött kúsznak, izgatottan szűkölnek, és mögöttük sötéten - és kicsit érdektelenül - halad a lovas a puskával. Az ő feladata utoljára következik, mert nem fogja visszavinni őket. A Gonosz zenéje most hangosan szólt Kino fejében, együtt a hőség panaszával, a csörgőkígyó száraz hangjával. A dal most nem volt erős és győzedelmes, de titkos és mérgező, és a szívverése adta meg hozzá az alaphangot és a ritmust.

Az út emelkedni kezdett, és az út mentén a sziklák egyre nagyobbak lettek. Kino némileg növelte a távolságot a családja és a nyomkeresők között. Az első emelkedőnél megpihent. Felmászott egy nagy sziklatömbre, és visszanézett a fényben reszkető vidékre, de nem látta az ellenségeit, még a magas lovast sem. Juana lekuporodott a szikla árnyékába. Vizeskulacsát Coyotito ajkaihoz emelte, a kicsi apró, kiszáradt nyelvével mohón szopni kezdte. Az asszony felnézett Kinóra, amikor az visszatért, látta, hogy a bokáját vizsgálja, amit összevágott, összeszurkált a kő meg a bozót. Gyorsan eltakarta a szoknyájával. Aztán átnyújtotta a palackot a férfinak, de az megrázta a fejét. Az asszony tekintete fénylett fáradt arcában. Kino a nyelvével megnedvesítette kicserepesedett ajkait.

- Juana - szólt -, én továbbmegyek, te meg elbújsz. Elvezetem őket a hegyekbe, és, ha elmentek, északra mész, Loretóba vagy Santa Rosaliába. Aztán, ha el tudok szökni előlük, utánad megyek. Ez az egyetlen biztonságos lehetőség.

Az asszony egy pillanatra mélyen a férfi szemébe nézett.

- Nem! - mondta. - Veled megyünk!

- Egyedül gyorsabban haladok - válaszolta a férfi nyersen. - Nagyobb veszélynek teszed ki a kicsit, ha velem jössz.

- Nem! - mondta Juana.

- Muszáj! Ez az egyetlen bölcs dolog, és ez az akaratom! - mondta a férfi.

- Nem! - válaszolta Juana.

A férfi nézte az asszony arcát, kereste a gyengeség jelét, a félelmét vagy a tétovázását, de semmit sem látott. Az asszony tekintete elszántan ragyogott. A férfi kétségbeesetten megvonta a vállát, de erőt merített az asszonyból. Amint ismét nekiindultak, már nem pánikszerűen menekültek.

Az út lassan emelkedett, és a vidék gyorsan változott. Erre hosszú, gránit-kitüremkedések voltak, mély hasadékokkal, és Kino a sima

köveken lépdelt, ahol nem marad nyom. Egyik kiszögellésről a másikra ugrott. Tudta, bárhol vesztik is el a keresők a nyomait, ott addig kell körözniük és időt veszíteniük, amíg újra meg nem találják. Ezért nem egyenesen ment felfelé, hanem cikcakkban, néha visszafordult délre, nyomott hagyott, aztán a sima köveken folytatta az útját ismét felfelé. Az ösvény most meredeken emelkedett, úgyhogy lihegett egy kicsit, ahogy kapaszkodott tovább.

A nap lefelé tartott, a hegység csupasz csúcsai mögé, és Kino egy sötét, árnyékos hasadék irányába vette az útját. Ha volt valahol egyáltalán víz, akkor az csak ott lehetett, ahol - a távolság ellenére - valamiféle növényzetet látott. És ha volt bármi átjáró a kőhalmok között, akkor az csak ugyanabban a mély hasadékban lehetett. Ennek is megvolt a veszélye, mert a nyomkeresők is ugyanazt fogják gondolni, de az üres vizespalack nem engedte, hogy sokat töprengjen. Amint a nap süllyedni kezdett, Kino és Juana kimerülten küzdötte magát felfelé a meredek kaptatón.

Magasan, a szürke kőlapon, a komor csúcs alatt, apró forrás bugyogott elő a sziklák közti repedésből, nyáron az árnyék által védett hó fedte, időnként teljesen elapadt, és csupasz szikla meg száraz alga borította az alját. Ám aztán megint feltört, hűvösen, tisztán és szépen. A hirtelen esők idején áradattá duzzadt, és a tiszta víztömeg lezubogott a hegy hasadékában. De csaknem mindig vézna forrás volt. Felbugyogott, kis tavacskává szélesült, majd zuhant vagy harminc métert, újabb tavacskát alakítva, aztán ezen is túlcsordult, és megint lezuhant, és így folytatódott, lejjebb és lejjebb, amíg el nem érte a magasan fekvő törmeléket, ahol teljesen eltűnt. Egyébként sem sok maradt belőle addigra, mert ahányszor felbukkant egy meredekebb lejtőn, a szomjas levegő megitta, a kis tavakból meg a száraz növényzetre fröccsent. Az állatok mérföldekről jöttek inni a kis tavakhoz, a vadjuh és a szarvas, a pumák és a mosómedvék meg az egerek, mind jöttek inni. És a madarak, amelyek a napot a bozótos vidéken töltötték, éjjel eljöttek a tavacskákhoz, amelyek olyanok voltak, mint léptek nyomai a hegy hasadékában. Az apró patak mellett, ahol elég föld gyűlt össze, hogy a gyökér megkapaszkodjon benne, növénycsoportok nőttek. Vadszőlő és törpepálmák, vénuszhajpáfrány, hibiszkusz, magas pampafű, amelynek pelyhes tüskék nőttek a levelein. A vízben békák, vízisiklók és naiszok csúsztak-másztak. Minden, ami szerette a vizet, eljött ehhez a néhány sekélyes helyhez. A macskák elhozták zsákmányaikat, és szétszórt tollak tapadtak véres fogaikhoz, keveredve a fellefetyelt vízzel. Az apró tavak az életet jelentették a víz miatt, és az ölést jelentették, ugyancsak a víz miatt.

A legalsó lépcsőn, ahol a patak összegyűlt - mielőtt harminc métert zuhant és eltűnt a köves sivatagban -, némi kőből és homokból plató képződött. Csak ceruzavékonyságú víz csordogált itt, de ez is elég volt

ahhoz, hogy megtöltse a tavacskát és zöldben tartsa a páfrányokat a sziklán. A vadszőlő felkapaszkodott a hegyoldalon, és mindenféle apró növények helyezkedtek el kényelmesen egymás mellett. A csermely kis homokos partot képezett, amit elárasztott a tó, és élénk színű, zöld zsázsa nőtt a nedves homokban. A partot összevissza vágták, sebezték és taposták az állatok, ahogy jöttek inni és vadászni.

A nap lebukott a sziklás hegy mögött, amikorra Kino és Juana felküzdötték magukat a meredek, összetöredezett lejtőn, és végre elértek a vízhez. Innen elláttak a napégette sivatag fölött egészen a távoli Öböl kékjéig. Teljesen kimerültek. Juana térdre zuhant, és először Coyotito arcát mosta meg, aztán megtöltötte a kulacsot vízzel, és inni adott a kicsinek. A csecsemő kimerült és nyűgös volt, s halkan sírt, amíg oda nem adta neki a mellét. Akkor gügyögni és motyogni kezdett. Kino hosszan és szomjasan ivott a tóból. Aztán egy pár pillanatra kinyújtózott a víz mellett, pihentette az izmait, és figyelte Juanát, amint a csecsemőt eteti. Majd talpra állt, és a kiszögellés szélére ment, ahol a víz átbukott, hogy alaposan átkutassa a vidéket. A tekintete megállapodott egy ponton, és megmerevedett. Messze lent, a hasadék alján, meglátta a két nyomkeresőt, akik siető hangyáknak tűntek, mögöttük egy nagyobb hangyával.

Juana megfordult, ránézett, és látta, hogy megfeszült a háta.

- Milyen messze vannak? - kérdezte csendesen.

- Estére itt lesznek. - Kino felnézett a hasadék kürtője felé, ahonnan a víz folyt. - nyugatra kell mennünk - mondta, és tekintete a sziklát kutatta. Tíz méterrel feljebb, a szürke hegygerincen, néhány apró, vízmosta barlangot pillantott meg. Kibújt a szandáljából, és mászni kezdett felfelé, a lábujjaival kapaszkodva a csupasz sziklába, és benézett a sekély barlangokba. Éppen csak néhány méter mélyek voltak, szélvájta üregek, lefelé és hátra kicsit kiszélesedve. Kino bemászott a legnagyobba, lefeküdt, és tudta, hogy kintről nem látható. Gyorsan visszament Juanához.

- Fel kell oda menned. Ott talán nem találnak meg minket - mondta.

Juana kérdezés nélkül teletöltötte a kulacsát vízzel, és Kino segített neki feljutni a barlangba. Felvitte az élelmiszercsomagokat is. Juana a barlang bejáratánál ült, és figyelte a férfit. Látta, nem próbálja meg eltüntetni a nyomokat a homokban. Sőt, felmászott a bozóttal borított sziklás részen a víz mellett, menet közben a páfrányt és a vadszőlőt tépdeste és tördelte. Mintegy harminc métert mászott a következő kiszögellésig. Gondosan megvizsgálta az utat, hogy nem maradtak-e nyomok a sziklás gerincen a barlang irányában, aztán végül visszamászott, és bekúszott a barlangba, Juana mellé.

- Ha felmentek - mondta -, eltűnünk, vissza a lapályra. Csak attól félek, hogy a csecsemő sírni fog. Figyelned kell, hogy ne sírjon.

- Nem fog sírni - mondta Juana, felemelve a gyermek arcát az

övéhez. Belenézett a szemébe. A csecsemő komolyan nézett rá vissza.

- Tudja - mondta Juana.

Most Kino a barlang bejáratához feküdt, állát keresztbe font karjára fektette, és figyelte a hegység kékes árnyékát, amint a bozótos sivatag felé terjed, míg el nem éri az Öbölt. A hosszú sötét folt befedte a területet.

A nyomkeresők lassan közeledtek, mintha gondjuk lett volna a nyommal, amit Kino hagyott. Már szürkült, mire végre elértek a kis tóhoz. Most mind a hárman gyalog jöttek, mert a ló nem tudott felkapaszkodni az utolsó meredek emelkedőn. Fentről vékony figuráknak tűntek az estében. A két nyomkereső fel-alá sietett a keskeny parton, megnézték Kino nyomait felfelé a sziklán, csak azután ittak. A férfi a puskával leült és pihent, a nyomkeresők leguggoltak mellé, a cigarettájuk fénye fel-felizzott a sötétben. Aztán Kino látta, hogy esznek, és a hangjuk halk mormogása is eljutott hozzá.

Teljes sötétség borult a hegyhasadékra. Az állatok, amelyek a tóhoz szoktak járni, közelebb jöttek, de megérezték az ember szagát, és eltűntek a sötétben.

Kino mormogást hallott maga mögött. Juana suttogott a csecsemőhöz. Könyörgött neki, hogy maradjon csendben. Kino hallotta, a csecsemő nyűgösen nyöszörög, és a tompává váló hangból tudta, hogy Juana betakarja a fejét a kendőjével.

Lent a parton fellobbant egy gyufa lángja, és pillanatnyi fényében Kino látta, hogy két férfi összekuporodva alszik, mint a kutyák, a harmadik pedig figyel. És a puska csillanását is látta a gyufa fényében. Aztán a fény kialudt, de a kép megmaradt Kino szemében. Látta a férfiakat: kettő összegömbölyödve alszik, a harmadik a homokban guggol, puskával a térdén.

Kino csendesen hátrább húzódott a barlangban. Juana szeme, mint két alacsonyan lévő csillag, ragyogott. Kino odahúzódott mellé, és az ajkát egész közel tartotta az arcához.

- Van egy mód - szólt.

- Meg fognak ölni.

- Ha előbb érek ahhoz, amelyiknél a puska van... - folytatta Kino. - Előbb kell hozzá érnem... Akkor minden rendben. A másik kettő alszik.

Az asszony keze kibújt a kendő alól, és megragadta a férfi karját.

- Meglátják a fehér ruhád a csillagfényben!

- Nem - válaszolta a férfi -, mennem kell, mielőtt felkel a hold. - Valami kedveset szeretett volna mondani, de hirtelen semmi nem jutott az eszébe.

- Ha megölnek - mondta -, maradj csendben. Amikor elmentek, menj Loretóba.

Az asszony keze megremegett, ahogy a férfi csuklóját fogta.

- Nincs más választásunk - mondta Kino. - Ez az egyetlen lehetőség. Reggel megtalálnak minket.

Az asszony hangja kicsit reszketett, amikor megszólalt:

- Isten legyen veled!

A férfi merően ránézett, és látta hatalmas szemét. A keze kutatva kinyúlt, és rátalált a csecsemőre. A tenyerét egy pillanatra Coyotito fején pihentette. Aztán felemelte a kezét, és megérintette Juana arcát. Az asszony visszatartotta a lélegzetét.

Az égbolt halovány fényében Juana látta, amint a barlang bejáratában Kino leveszi fehér ruháját, mert, bár piszkos és szakadt volt, de megláthatták volna a sötétben. Saját barna bőre jobb védelmet biztosított a számára. Aztán látta, ahogy a nyakán lógó amulett spárgáját a tőr csontmarkolata köré tekeri, így a kés a mellkasán lógott le, és szabadon hagyta mindkét kezét. A teste még egy pillanatig a barlang bejáratában feketéllett, ugrásra készen, mozdulatlanul, aztán eltűnt.

Juana a bejárathoz kúszott és kinézett. Merően, akár egy bagoly a sziklán lévő odújából. A csecsemő a takaró alatt a hátán aludt, félrefordult arccal pihent a nyakán és a vállán. Érezte a kicsi meleg lélegzetét a bőrén. Juana imádság és varázsigék sajátos keverékét suttogta. Üdvöz légy, Máriát és ősi rigmusokat a sötét, emberfeletti dolgok ellen.

Az éjszaka kevésbé tűnt komornak, amikor kinézett: keletre némi fény látszott az égen, lent, egészen a horizontnál. A hold. És lenézve látta az őrködő férfi cigarettájának a fényét.

Kino mint lassú gyík ereszkedett le a sziklás gerincen. Megfordította nyakában a láncot, hogy a hatalmas tőr a hátán lógjon, és ne tudjon a sziklának ütődni. Szétterpesztett ujjai a sziklába kapaszkodtak, csupasz lábujjait a sziklának feszítve talált támaszt, még a mellkasa is a sziklának simult, nehogy megcsússzon. Mert bármilyen hang, egy gördülő kavics vagy egy sóhajtás, a bőr apró csúszása a kövön - felriasztaná az őröket. Bármely hangtól, amely nem az éjszakához tartozott, éberré válnának. De az éjszaka nem volt csendes: az apró levelibékák, amelyek a patak mellett éltek, csicseregtek, mint a madarak, és a kabócák fémes ciripelése betöltötte a hasadékot. Kino belülről hallotta a zenét.

Az Ellenség Dalát. Halkan és lüktetve szólt; de A Család Dala olyan vad, olyan éles és macskaszerű volt, mint egy nőstény puma dühödt morgása. A Család Dala most élénken szólt, vezette lefelé a sötét ellenséghez. A kabócák rekedt hangja mintha felvette volna ezt a dallamot, és a csicsergő levelibékák apró frázisokat ismételgettek.

Kino csendben, mint az árnyék, kúszott lefelé a hegy sima felszínén. Egyik csupasz lába néhány centimétert mozdult, a lábujjai megérintették a sziklát, és megragadták, aztán a másik láb néhány

centimétert, aztán az egyik kéz kicsit lefelé, majd a másik kéz, míg az egész test megmozdult anélkül, hogy ez érzékelhető lett volna. Kino szája nyitva volt, hogy még a levegővétele se hallatsszon, mert tudta, nem láthatatlan. Ha az őrködő, érzékelve a mozgást, odanéz a szikla előtt a sötét foltra, ami a teste volt, megláthatta. Kinónak olyan lassan kellett mozognia, hogy ne vonja magára a tekintetét. Sokáig tartott, amíg leért, és lekuporodott egy törpepálma mögé. A szíve dübörgött a mellkasában, és a keze meg az arca nedves volt az izzadtságtól. Lekuporodott, és lassan, mélyeket lélegzett, hogy megnyugodjon.

Csak hat méter választotta most el az ellenségtől. Megpróbált visszaemlékezni, milyen a talaj a közöttük lévő részen. Volt-e ott szikla, amelyben megbotolhat rohanás közben? Megmasszírozta a lábait a görcs ellen, és érezte, hogy az izmai remegnek a sokáig tartó feszítéstől. Aztán aggódva kelet felé nézett. A hold hamarosan előbújik. Még azelőtt kell támadnia. Látta az őrködő körvonalait, az alvók azonban látókörén kívül voltak. Az őrt kellett megtalálnia - gyorsan megtalálnia, tétovázás nélkül. Csendben előrehúzta az amulett zsinegét a vállán át, és meglazította a hurkot tőrének csontmarkolata körül.

De elkésett. Mert ahogy felemelkedett, a hold ezüstös széle megjelent a keleti égbolt felett, és Kino visszasüllyedt a bokor mögé.

Öreg és sápadt hold volt, de erős fénnyel szórta be a tájat, és éles árnyékot vetett a hegy hasadékára. Kino látta az őr ülő alakját a víz mellett, a parton. Az őr a holdra bámult, aztán újabb cigarettára gyújtott, és a gyufa egy pillanatra megvilágította sötét arcát. Most már nem lehetett várni: amikor az őr elfordítja a fejét, Kinónak ugrania kell. A lába olyan feszes volt, mint a rugó.

És akkor fentről apró, morgó sírás hallatszott. Az őr elfordította a fejét, és figyelt, aztán felállt. Az egyik alvó megmozdult a földön, felébredt, és csendesen megkérdezte:

- Mi ez?

- Nem tudom - felelte az őr. - Úgy hangzott, mint egy kiáltás, mint egy emberi hang, mint egy csecsemő.

A férfi, aki felébredt, azt mondta:

- Nem tudhatod. Valami prérifarkas szuka a kölykével. Hallottam már prérifarkaskölyköt, úgy sírt, mint egy csecsemő.

Izzadtság folyt le Kino homlokán, belecsepegett a szemébe, szinte égette. A halk sírás újból hallatszott. Az őr felnézett a hegyoldalra, a sötét barlanghoz.

- Talán prérifarkas - mondta, és Kino hallotta az éles csattanást, ahogy felhúzta a puska kakasát.

- Ha prérifarkas, ez megállítja - mondta az őr, és felemelte a puskát.

Kino ugrás közben volt, amikor a puska eldördült, és a torkolattűz visszaverődött a szemén. A hatalmas tőr felemelkedett és lesújtott.

Átütött a nyakon, mélyen a mellkasba vágott. Kino most szörnyeteggé vált. Megragadta a puskát, abban a pillanatban, ahogy kirántotta a tőrt a testből. Az ereje, a mozdulata, a gyorsasága, akár egy gépé. Megperdült, és akkorát ütött az ülő férfi fejére, hogy az kettéhasadt, mint a dinnye. A harmadik férfi négykézláb iramodott el, mint a rák, belecsúszott a tóba, és kétségbeesetten kezdett el mászni, felfelé a sziklán, ahonnan a víz csörgedezett. A keze és a lába a vadszőlőindákat csépelte, vinnyogott és összevissza zagyvált, ahogy megpróbált felkelni. De Kino hideg és halálos volt, mint az acél. Megfontoltan felhúzta a puska kakasát, felemelte a fegyvert, nyugodtan célzott és tüzelt. Az ellenség hátrazuhant a tóba. Kino begyalogolt a vízbe. A holdfényben látta a halálra rémült tekintetet, célzott, és a két szem közé lőtt.

Aztán bizonytalanul állt. Valami nem stimmelt, valami megpróbált áttörni az agyán. A levelibékák és a kabócák elnémultak. Aztán Kino agyában kitisztult a vörös köd, és felismerte a hangot. Éles, nyöszörgő, emelkedő, hisztérikus jajveszékelés hallatszott a sziklás hegy oldalán lévő barlangból: a halál sikoltása.

La Pazban mindenki emlékszik a család visszatérésére. Talán van még néhány öreg, aki látta is, de azok, akiknek az apjuk vagy a nagyapjuk mesélte el, ugyanúgy emlékeznek. Ez az esemény mindenkivel történt.

Késő délután volt, amikor néhány kisfiú a városba rohant és vitte a hírt, hogy Kino és Juana jönnek vissza. Mindenki sietett, hogy lássa őket. A nap a nyugati hegyek felé tartott, az árnyékok hosszan vetődtek a talajra. És talán ez tett olyan mély benyomást azokra, akik látták.

Ők ketten a kerekek vágta úton jöttek, de nem egymás mögött, nem Kino elöl, Juana meg mögötte, ahogy általában, hanem egymás mellett. A nap mögöttük sütött, és hosszú árnyékuk előttük járt, mintha két sötét tornyot cipelnének magukkal. Kinónak a karján keresztben egy puska feküdt, és Juana a kendőjét, mint egy zsákot vitte a válla felett. A kendőt száraz vér lepte, és a batyu himbálódzott járás közben. Az asszony arca kemény volt és barázdált, merev a kimerültségtől és az erőfeszítéstől, amivel a fáradtság ellen küzdött. Tágra nyílt szeme önmagába meredt. Olyan távoli és megközelíthetetlen volt, mint az égbolt. Kino ajkai összepréselődtek, az álla megfeszült, és az emberek látták: a félelmet cipeli magával. Veszélyes volt, mint a kitörni készülő vihar. Az emberek látták, hogy azok ketten átéltek mindent, amit ember csak tapasztalhatott, keresztülmentek minden fájdalmon, és most szinte mágikus védelem vette őket körül. És azok, akik siettek, hogy lássák őket, most hátrahúzódtak, engedték őket elhaladni, és nem szóltak hozzájuk.

Kino és Juana úgy mentek át a városon, mintha ott se lettek volna.

Mozdulatlan tekintettel, se jobbra, se balra, se fel, se le nem néztek, csak meredtek egyenesen előre. A lábuk kicsit remegve mozdult, akár a jól kidolgozott faláb, és a sötét félelem oszlopait cipelték magukkal. Amint áthaladtak a városon, az alkuszok a rácsos ablakok mögül kémlelték őket, a szolgák fél szemmel lestek ki a kapuréseken át, és az anyák legkisebb gyermekük arcát a szoknyájukba temették. Kino és Juana egymás mellett ment a kőházak között le, a rőzsekunyhókig. A szomszédok hátrahúzódtak, és átengedték őket. Juan Tomás felemelte a kezét üdvözlésül, de a szavakat nem mondta ki, és a keze egy pillanatra, bizonytalanul, a levegőben maradt.

Kino fülében A Család Dala oly szenvedélyesen szólt, mint egy jajkiáltás. Kino érzéketlen és félelmetes volt, a dala csatakiáltássá vált. Elvonszolták magukat a leégett folt mellett, ahol valaha a házuk állt. De még csak oda sem néztek. Félretolták a bozótost, ami a part szélét fedte, és áttörtek rajta, le a fövényen, a vízhez. És nem néztek Kino összetört csónakja felé sem.

Amikor elértek a víz széléhez, megálltak, és elnéztek messze az Öböl fölött. És akkor Kino lefektette a puskát a földre, beletúrt a ruhájába, és előhalászta a nagy gyöngyöt. Ránézett a felszínére: szürke volt és fekélyes. Gonosz arcok meredtek rá, és lángok fényét látta. A gyöngy felszínén látta a tóban fekvő férfi kétségbeesett tekintetét. És a gyöngy felszínén látta Coyotitót: a barlangban feküdt, a homloka tetejét ellőtte a golyó. És a gyöngy csúnya volt, szürke, mint egy rákos daganat. És Kino hallotta A Gyöngy Dalát: torzultan és tébolyultan áradt.

Kino keze megremegett, lassan Juana felé fordult, és odanyújtotta a gyöngyöt. Az asszony ott állt mellette, még mindig a válla fölött tartva halott batyuját. Ránézett a gyöngyre a férfi kezében, aztán Kino szemébe nézett, és halkan mondta:

- Nem, Te!

Kino hátrahúzta a karját, és teljes erejéből elhajlította a gyöngyöt. Figyelték, ahogy repül.

Szikrázott a lemenő nap fényében. Látták az apró fröccsenést a távolban, és, egymás mellett állva, még hosszú ideig néztek arra.

A gyöngyöt elnyelte a selymeszöld víz. Zuhant lefelé. Az algák hullámzó tömegei odakiáltottak és intettek. Szépséges zöld fény játszott a gyöngy felszínén. Belesüppedt a homokos aljba, a páfrányszerű növények közé. Felette a víz felszíne olyan volt, mint egy zöldes tükör. A gyöngy a tenger fenekén feküdt. Egy rák iramodott arrébb, apró homokfelhőt kavarva. Amikor az leülepedett, a gyöngy eltűnt.

A Gyöngy Dala suttogóvá vált, egyre halkult, aztán a Semmibe veszett.